

T.C.

**ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

TEMEL EĞİTİM ANABİLİM DALI

**OKUL ÖNCESİ EĞİTİM KURUMLARINDA GÖREV YAPAN
ÖĞRETMENLERİN AİLE KATILIMI SIRASINDA
KULLANDIKLARI ETKİNLİK TÜRLERİNE GÖRE YAŞANILAN
SORUNLARIN İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

RABİA NUR KASAPOĞLU

Tez Danışmanı

DOÇ. DR. SERDAR ARCAGÖK

ÇANAKKALE – 2024

T.C.

ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

TEMEL EĞİTİM ANABİLİM DALI

**OKUL ÖNCESİ EĞİTİM KURUMLARINDA GÖREV YAPAN
ÖĞRETMENLERİN AİLE KATILIMI SIRASINDA KULLANDIKLARI
ETKİNLİK TÜRLERİNE GÖRE YAŞANILAN SORUNLARIN İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

RABİA NUR KASAPOĞLU

Tez Danışmanı

DOÇ. DR. SERDAR ARCAGÖK

ÇANAKKALE – 2024

T.C.
ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

Rabia Nur KASAPOĞLU tarafından Doç. Dr. Serdar ARCAGÖK yönetiminde hazırlanan ve **29/08/2024** tarihinde aşağıdaki jüri karşısında sunulan “**Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Görev Yapan Öğretmenlerin Aile Katılımı Sırasında Kullandıkları Etkinlik Türlerine Göre Yaşanılan Sorunların İncelenmesi**” başlıklı çalışma, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü **Temel Eğitim Anabilim Dalı Okul Öncesi Eğitimi Bilim Dalı**’nda **YÜKSEK LİSANS TEZİ** olarak oy birliği ile kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri

İmza

Doç. Dr. Serdar ARCAGÖK

.....

(Danışman)

Doç. Dr. Fatih Selim ERDAMAR

.....

Prof. Dr. Mustafa Yunus ERYAMAN

.....

Tez No : .....

Tez Savunma Tarihi : 29/08/2024

.....
Doç. Dr. Melis ULU DOĞRU

Enstitü Müdürü

.././2024

ETİK BEYAN

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Tez Yazım Kuralları'na uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada; tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi, kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı, bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu, bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi taahhüt ve beyan ederim.

Rabia Nur KASAPOĞLU

29/08/2024

TEŐEKKÖR

Bu tezin gerçekleŐtirilmesinde, çalıŐmam boyunca benden yardımlarını esirgemeyen saygı değer danışman hocam Doç. Dr. Serdar ARCAGÖK'e, hayatım boyunca her zaman bana destek olan sevgili aileme, özellikle çocuklarıma teŐekkÖrlerimi sunuyorum.

Eğitim hayatımın her aşamasında benden desteğini esirgemeyen ve yÖksek lisans sÖrecimi tamamlamamı en çok isteyen rahmetli anneannem Fatma ÖZ'e armağan ediyorum.

Rabia Nur KASAPÖğLU
anakkale, Ağustos 2024

ÖZET

OKUL ÖNCESİ EĞİTİM KURUMLARINDA GÖREV YAPAN ÖĞRETMENLERİN AİLE KATILIMI SIRASINDA KULLANDIKLARI ETKİNLİK TÜRLERİNE GÖRE YAŞANILAN SORUNLARIN İNCELENMESİ

Rabia Nur KASAPOĞLU

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Temel Eğitim Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi

Danışman: Doç. Dr. Serdar ARCAĞÖK

29/08/2024, 74

Araştırmanın amacı okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin aile katılımı sırasında kullandıkları etkinlik türlerinin belirlenmesi ve uygulama esnasında yaşadıkları sorunların belirlenmesidir. Bu araştırma nitel araştırma yöntemlerine göre hazırlanmış ve araştırmada nitel araştırma deseni olan olgubilim deseni kullanılmıştır. Araştırmadaki katılımcılar Çanakkale İli Biga İlçe Milli Eğitim Müdürlüğüne Bağlı Bağımsız Anaokullarında görev yapan okul öncesi öğretmenlerinden seçilmiştir. 30 okul öncesi öğretmeni ile çalışılmıştır. Araştırmadaki veriler, araştırmacı tarafından oluşturulmuş görüşme formu ile elde edilmiştir. Araştırmada elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiştir.

Bu çalışmada okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin aile katılımı sırasında kullandığı etkinlik türlerinin ve uygulama esnasında yaşadıkları sorunların belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma sonucunda tüm öğretmenlerin okul öncesi eğitim planı uygularken aile katılım çalışmalarının hem planda yer alması hem de aile katılım etkinliklerinin bir gereklilik olması sebebiyle yer verdikleri tespit edilmiştir. Aile katılım sürecine en çok annelerin destek verdikleri görülmüştür. Öğretmenlerin, velilerin aile katılım sürecine ilgileri ve desteklerini yeter buldukları söylenebilir. Öğretmenlerin genel olarak haftada bir kez aile katılım etkinliklerine yer verdikleri görülmektedir. Kullanılan etkinlik çeşitlerine bakıldığında çoğunluğun Türkçe-Dil, deney etkinlikleri gibi destek gereken etkinlikler tercih ettikleri bunun dışında velilerin isteğine bağlı olarak beraber belirledikleri etkinlik türlerini tercih ettikleri tespit edilmiştir.

Velilerin etkinliklere karşı genelde istekli oldukları görülmektedir. Öğretmenlerin yaşadıkları sorunlara baktığımızda zaman problemi, babalardaki isteksizlik, velilerin bilgi eksikliği bunların başında gelmektedir.

Velilerin okul öncesi eğitimin ve aile katılımının önemini anlaması halinde var olan problemlerin azalacağı düşünülmektedir. Pandemi döneminde pek çok öğretmenin çalışmadığı çalışan öğretmenlerin çoğunluğu pandeminin aile katılımı üzerine etkisinin olmadığı kanaatindedir.

Anahtar Kelimeler: Aile Katılımı, Etkinlikler, Okul Öncesi Eğitim, Okul Öncesi Öğretmeni

ABSTRACT

EXAMINATION OF THE PROBLEMS EXPERIENCED BY TEACHERS WORKING IN PRESCHOOL EDUCATION INSTITUTIONS ACCORDING TO THE TYPES OF ACTIVITIES THEY USE DURING FAMILY PARTICIPATION

Rabia Nur KASAPOĞLU

Çanakkale Onsekiz Mart University

School of Graduate Studies

Department of Basic Education Master's Thesis

Supervisor: Assoc. Prof. Dr. Serdar ARCAGÖK

29/08/2024, 74

The aim of the study is to determine the types of activities that teachers working in preschool education institutions use during family involvement and to determine the problems they experience during implementation. This research was prepared according to qualitative research methods and the qualitative research design, the phenomenology design, was used in the research. The participants in the study were selected from preschool teachers working in independent kindergartens affiliated to Çanakkale Province Biga District Directorate of National Education. 30 preschool teachers were studied. The data in the study were obtained through an interview form created by the researcher. The data obtained in the study were analyzed by content analysis method.

In this study, it was aimed to determine the types of activities used by teachers working in preschool education institutions during family involvement and the problems they experienced during implementation. As a result of the research, it was determined that all teachers included family involvement activities while implementing the preschool education plan both because they were included in the plan and because family involvement activities were a necessity. It was seen that mothers supported the family involvement process the most. It can be said that teachers find the interest and support of parents in the family involvement process sufficient. It is seen that teachers generally include family involvement activities once a week.

Looking at the types of activities used, it was found that the most referred activities that required support such as Turkish-Language, experiment activities, and other

activities that they determined together depending on the parents' request. It is seen that parents are generally enthusiastic about the activities. When we look at the problems experienced by the teachers, time problems, reluctance of the fathers and lack of information of the parents are the main ones.

It is thought that if parents understand the importance of preschool education and family involvement, the existing problems will decrease. Many teachers did not work during the pandemic period, and the majority of the teachers who did work were of the opinion that the pandemic had no effect on family involvement.

Keywords: Family Involvement, Events, Preschool Education, Preschool Teacher

İÇİNDEKİLER

	Sayfa No
JÜRİ ONAY SAYFASI.....	i
ETİK BEYAN.....	ii
TEŞEKKÜR.....	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	vi
İÇİNDEKİLER	viii
KISALTMALAR.....	xi
TABLolar DİZİNİ.....	xii

BİRİNCİ BÖLÜM GİRİŞ

1.1. Araştırmanın Problemi	1
1.2. Araştırmanın Amacı	2
1.3. Araştırmanın Önemi	3
1.4. Sınırlılıklar	4
1.5. Varsayımlar	4
1.6. Tanımlar	4

İKİNCİ BÖLÜM KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Okul Öncesi Eğitim	5
2.1.1. Okul Öncesi Eğitimin Tanımı ve Önemi	5
2.1.2. Okul Öncesi Eğitimin Amaçları	7
2.1.3. Okul Öncesi Eğitimin İlkeleri	7
2.2. Aile Katılımı	8
2.2.1. Aile Katılımının Tanımlanması	9
2.2.2. Aile Katılımının Önemi	10
2.2.3. Aile Katılımının Gerekliliği	13

2.2.4. Aile Katılımının Amaçları	14
2.2.5. Aile Katılımının Yararları.....	15
2.2.6. Okul Öncesi Dönemde Uygulanan Aile Katılım Çalışmaları.....	18
2.3. Aile Katılımı ile İlgili Çalışmalar	32

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

38

3.1. Araştırma Deseni	38
3.2. Katılımcılar	38
3.3. Veri Toplama Araçları	40
3.4. Verilerin Toplanması	40
3.5. Verilerin Analizi	40

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ARAŞTIRMA BULGULARI

43

4.1. Okul Öncesi Eğitimde Program Uygulanırken Aile Katılım Çalışmalarına Yer Verilme Durumunun Değerlendirilmesi	43
4.2. Katılımcıların Aile Katılım Çalışmaları Uyguluyorlarsa Ne Sıklıkla Uygulama Yaptıklarının Değerlendirilmesi	43
4.3. Katılımcıların Okul Öncesi Eğitim Programında Aile Katılımında En Fazla Kullandıkları Etkinliklerin Neler Olduğunun Değerlendirilmesi	45
4.4. Okul Öncesi Eğitimde Ailelerin Aile Katılımına İlgisi ve Desteğinin Değerlendirilmesi	48
4.5. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Okul Öncesi Alanda Düzenledikleri Etkinliklere Ailelerin Katılımlarının Değerlendirilmesi	49
4.6. Okul Öncesi Eğitimde Hangi Ebeveynin Daha Sık Katılım Gösterdiğinin Değerlendirilmesi	52
4.7. Okul Öncesi Eğitimde Aile Katılımının Arttırılmasına Yönelik Önerilerin Değerlendirilmesi	52
4.8. Okul Öncesi Öğretmenlerin Aile Katılım Etkinliklerinin Hangisinin Uygulanmasında Daha Fazla Sorun Yaşadıklarının Belirlenmesi	55
4.9. Öğretmenlerin Aile Katılım Etkinliklerinde Karşılaştıkları Başlıca Sorunların Değerlendirilmesi	58

4.10. Öğretmenlerin Aile Katılım Etkinliklerinde Karşılaştıkları Başlıca Sorunlara Yönelik Çözüm Önerilerinin Değerlendirilmesi	61
4.11. Okul Öncesi Eğitimde Aile Katılım Sürecine Pandemi Etkisinin Değerlendirilmesi	63
BEŞİNCİ BÖLÜM	
SONUÇ ve ÖNERİLER	
5.1. Sonuç ve Tartışma	66
5.2. Öneriler	68
KAYNAKÇA	70
EKLER	I
EK 1. ÖĞRETMENLERİN OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDE AİLE KATILIMINA OLAN GÖRÜŞLERİ	I
EK 2.	III
EK 3.	IV
EK 4.	V
EK 5.	VI

KISALTMALAR

AÇEV	Anne Çocuk Eğitim Vakfı
MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
OBADER	Okul Öncesi Eğitimle Bütünleştirilmiş Aile Destek Eğitim Rehberi
Vd	ve diğerleri

TABLULAR DİZİNİ

Tablo No	Tablo Adı	Sayfa No
Tablo 1	Katılımcılar İle İlgili Değişkenler	2
Tablo 2	Aile Katılım Çalışmalarının Uygulanması	3
Tablo 3	Aile Katılım Çalışmalarının Uygulanma Sıklığı	27
Tablo 4	Aile Katılım Çalışmalarında Kullanılan Etkinlik Çeşitleri	29
Tablo 5	Okul Öncesi Eğitimde Ailelerin Aile Katılımına İlgisi ve Desteğinin Değerlendirilmesi	30
Tablo 6	Okul Öncesi Öğretmenlerinin Okul Öncesi Alanda Düzenledikleri Etkinliklere Ailelerin Katılımlarının Değerlendirilmesi	30
Tablo 7	Okul Öncesi Eğitimde Hangi Ebeveynin Daha Sık Katılım Gösterdiğinin Değerlendirilmesi	31
Tablo 8	Okul Öncesi Eğitimde Aile Katılımının Arttırılmasına Yönelik Öneriler	32
Tablo 9	Okul Öncesi Öğretmenlerin Aile Katılım Etkinliklerinin Hangisinin Uygulanmasında Daha Fazla Sorun Yaşadıklarının Belirlenmesi	45
Tablo 10	Öğretmenlerin Aile Katılım Etkinliklerinde Karşılaştıkları Başlıca Sorunlar	47
Tablo 11	Öğretmenlerin Aile Katılım Etkinliklerinde Karşılaştıkları Başlıca Sorunlara Yönelik Çözüm Önerileri	51
Tablo 12	Okul Öncesi Eğitimde Aile Katılım Sürecine Pandemi Etkisinin Değerlendirilmesi	51

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

1.1. Araştırma Problemi

Çocukların gelişimlerinin en hızlı ve en etkili olduğu dönem okul öncesi dönemdir. Bu dönem boyunca çocuğun tek başına düşünülmesi eksiklik meydana getirebilir. Çocuk bu dönem boyunca ailesi ile bir bütündür ve birbirlerinden bağımsız düşünülemezler. Aile çocuğun ilk öğretmenidir, temel tüm bilgi ve becerileri öncelikle aileden öğrenirler. Okula başladığında ise bu görev okul, aile ve öğretmen arasındaki paylaşım ile sağlanmalıdır.

Aile; doğduğu andan itibaren çocuğun beslenmesi, korunması, sağlığı, sevgisi, güveni, eğitimi ve sosyalleşmesi vb. en temel ihtiyaçlarının karşılanmasını sağlayan en önemli kurumdur. (Şahin ve BaçKaraaslan, 2006). Aile; Türk Dil güncel Türkçe sözlüğünde; “evlilik ve kan bağına dayanan, karı, koca, çocuklar, kardeşler arasındaki ilişkilerin oluşturduğu toplum içindeki en küçük birlik” olarak tanımlanmıştır. Çocuklar ailelerin yansımalarıdır. Sevgi, saygı ve huzur ile büyüyen çocuk ileriki hayatına bu durumu yansıtarak sağlıklı bir kişilik oluşturmuş olur. Kavga ve şiddet ile büyüyen çocukta aynı bu durumu ileri yaşamına yansıtır ve kişilik oluşumunda problemler görülebilir.

Aile katılımı; çocuğun gelişim, öğrenme, okul ve hayat başarısında vazgeçilmez bir güçtür. Uzun yıllar boyunca yapılan araştırmaların sonuçları; aileleri okul öncesi eğitime katılan çocukların sağlıklı, bilgili ve sorumluluk sahibi bireyler olma şanslarının daha yüksek olduğunu göstermiştir. Aile katılımının çocuk için önemi ve etkileri her ne kadar ispatlanmış olsa da bazı ülkelerde olduğu gibi Türkiye’de de aile katılımı etkinliklere ailelerin katılımında farklı zorluklar yaşanmaktadır (AÇEV[Anne Çocuk Eğitim Vakfı], 2021). Çocuğun eğitim hayatı boyunca öğretmen, aile, çocuk iş birliği çok önemlidir ve göz ardı edilmemelidir. Çocukların gelişimi ve aktif öğrenmesi ailenin işe dahil edilmesi ile daha kalıcı ve etkili bir hale gelir.

Aile katılımını sadece anne, baba ile yapmakta bazen yetersiz kalabilir. Çocuk ile iletişim halinde olan, çocuk ile daha fazla zaman geçiren bakıcı, anneanne, babaanne gibi kişiler de bu sürece katılmalıdır.

Çocukların eğitimi, okul ve ailenin ortak sorumluluğundadır. Ebeveynler çocuklarının eğitim süreçlerine küçük yaşlarda katılırsa, çocuklarının artıları da o kadar çok fazlalaşacaktır.

Velilerin eğitime katılımı, okul ve aile arasındaki sürekliliği sağlayarak kazanılan bilgi ve becerileri etkin bir şekilde güçlendirebilir ve eğitimin sürekliliğini sağlayarak başarı oranını yükseltebilir. Ailelerin eğitim faaliyetleri; çocuklarının sağlığı, gelişimi, davranışlarının yönetimi, iletişim, beslenme, ruh sağlığı vb. alanlarda ailenin bilgi ve becerilerini geliştirmeye yönelik sistematik ve planlı araştırmalardır. Ailelerin çocuklarının eğitimine katılmalarından olumlu sonuçlar alınabilmesi, eğitimin etkili bir şekilde planlanmasına, uygulanmasına ve değerlendirilmesine bağlıdır (OBADER [Okul Öncesi Eğitimle Bütünleştirilmiş Aile Destek Eğitim Rehberi], 2013).

Okul öncesi eğitim programında da aile katılımına yer verilmiştir. Öğretmenlerin aileleri aktif olarak eğitim sürecine dahil etmeleri için çeşitli etkinlik türleri kullanmaları onlara kolaylık sağlayacaktır. Okul öncesi eğitim programı mükemmel bile hazırlansa okul eğitiminde aile katılımı ve aile desteği olmadan istenilen başarı elde edilemez. Okul öncesi eğitim kurumlarında davranış değişikliklerinde kalıcılık sağlamak için okullardaki eğitimin evde de devam etmesi gerekmektedir (Aral vd., 2000). Bu süreçte aile ve öğretmen arasındaki iş birliği çok önemlidir. Öğretmenin veli ile sürekli iletişim halinde olması ve onu okulla bağlantıda tutması gerekmektedir. Öğretmenler pek çok sebepten dolayı aile katılımını ya hiç uygulamazlar ya da yılda bir iki kez uygulamayı tercih ederler. Oysaki tüm velilerin aile katılımı kapsamında çeşitli etkinliklerde yer alması hem çocuk açısından hem de ailenin çocukla olan bağının güçlenmesi açısından gereklidir. Bu nedenle bu araştırmada okul öncesi öğretmenlerinin aile katılımında en çok hangi etkinlik türlerine başvurduğu ve etkinlik sırasında ne tür sorunlarla karşılaştıkları incelenecektir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın genel amacı okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin aile katılımı sırasında kullandığı etkinlik türlerinin ve uygulama esnasında yaşadıkları sorunların belirlenmesidir. Genel amaç doğrultusunda araştırmada aşağıdaki soruların yanıtları aranacaktır:

1. Araştırmaya katılan öğretmenler aile katılımı etkinliklerine ne sıklıkta yer vermektedirler?
2. Aile katılımında en fazla kullandıkları etkinlikler nelerdir? Neden bu etkinlikleri tercih etmektedirler?
3. Aile katılımı etkinliklerinin hangisinin uygulanmasında en fazla sorun yaşamaktadırlar?
4. Aile katılımı etkinliklerinde karşılaştıkları başlıca sorunlar nelerdir?
5. Aile katılımı etkinliklerinde karşılaşılan sorunlara yönelik çözüm öneriler nelerdir?

1.3. Araştırmanın Önemi

Okul öncesi eğitim dönemi insan yaşamı boyunca baktığımızda çocukların hayatlarındaki en önemli dönemdir. Bu dönem boyunca insanın kişiliğinin büyük bir çoğunluğu oluşur. Çocuklar beslenme, özbakım, yemek yeme, uyku gibi pek çok beceriyi bu dönemle beraber geliştirir. Bu yüzden okul öncesi dönem hem çocuk hem de aile açısından oldukça önemli bir dönemdir.

Aile çocuğa temel eğitimi ve toplumsal temelleri veren ilk kurumdur. Öğretmen çocuğu iyi tanımak istiyorsa işe önce aileden başlamalıdır. Çocuklar ailelerinin yansımaları olduğu için onlara öğretilen her türlü bilgi ve davranışın aile ile de uyumlu olması gerekmektedir. Ailelerin sürece katılmaları çocuklarda özgüven oluşturur ve aile çocuk arasındaki bağların kuvvetlenmesini sağlayabilir. Aile, okul ve çocuk arasındaki iş birliği ile verilen eğitim kalitesi de artmış olur.

Okulöncesi eğitim programlarında aile katılımına yer veriliyor olsa da öğretmenler tarafından aktif kullanılmadığı sürece yetersiz kalmaktadır. Öğretmenlere bu konuda yol gösterecek daha fazla kaynağın olması aile katılımı ve aile eğitiminin artmasını sağlayabilir.

Bu çalışmada okul öncesi eğitim kurumlarında öğretmenlerin aile katılımı sürecinde kullandıkları etkinlik türleri ve uygulama sürecinde karşılaşılan sorunların incelenmesine yönelik bir araştırmadır. Bu çalışma aile katılımı sırasında en çok hangi tür etkinliklerin tercih edildiği belirlenirse öğretmenlere bir yol gösterilmiş olabilir. Etkinlikler sırasında yaşanan sorunların incelenmesi aynı problemlerle karşılaşan öğretmenlere örnek olarak çeşitli çözüm yolları sunabilir.

1.4. Sınırlılıklar

Bu araştırma;

1. Araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerin görüşleri ile sınırlıdır.
2. Öğretmene yöneltilen sorularla sınırlıdır.
3. Çalışma bulguları, amaçlarda belirtilmiş olan sorular, yanıtları ve yapılan analizler ile sınırlıdır.
4. Araştırma ulaşılabilen kaynaklarla sınırlıdır.

1.5. Varsayımlar

Araştırmaya katılan öğretmenler yöneltilen sorulara samimi ve içten olarak yanıt vermişlerdir.

1.6. Tanımlar

Okul öncesi eğitim: Bir çocuğun doğumuyla başlayan ve ilköğretimin başlangıcına kadar süren insan yaşamının temeli oluşturan dönemi ifade eder (Oktay, 2000).

Aile: Toplumu oluşturan en küçük birim olarak aile, anne-baba ve çocuklardan oluşmaktadır (Oktay, 2000).

Aile Katılımı: Çocukların gelişimlerine ve eğitimlerine katkıda bulunmayı amaçlayan ebeveynler için düzenlenen eğitim etkinliklerini ifade etmektedir (Şahin ve Ünver, 2005).

İKİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Okul Öncesi Eğitim

2.1.1. Okul Öncesi Eğitimin Tanımı ve Önemi

Okul öncesi dönem, çocukların çevresini araştırdığı, anlamaya uğraştığı ve çevresiyle iletişim kurmaya başladığı dönemdir. Aynı zamanda içinde yaşadığı toplumun kültürel yapısına ve değer yargılarına uygun düşecek alışkanlıkları ve davranışları kazanmaya başladığı dönemi kapsamaktadır. Okul öncesi yıllarda edinilen davranış ve deneyimlerin çocuğun gelecekteki yaşamında rol oynayabilmesi için erken yaşta eğitime başlanması gerekmektedir (Oktay, 2003).

Okul öncesi eğitim, 0-6 yaş dönemini içine alan; gelişim alanlarını ilerletmeye yönelik olan bir eğitimidir. İlkokul için gerekli olan bilgi ve becerilerin kazanılmasını sağlayan; Türkçeyi doğru ve güzel konuşmalarını destekleyen; bireysel farklılıklara ve özel gereksinimlere saygılı, eşitlikçi, bol uyarıcı, sıcak ve güvenilir öğrenme ortamları sunan; belirli bir plan ve program çerçevesinde gerçekleşen eğitim olarak tanımlanmaktadır (Kuru Turaşlı, 2011; MEB, 2013; Yeşilyaprak, 2013).

Okul öncesi dönem, 0-6 yaş arasındaki dönemi kapsar. Bu dönemde çocukların yetişkin desteğine ihtiyaçları bulunmaktadır (Montessori, 2015). Bu açıklamaya baktığımızda çocuğun gelişiminin desteklenmesinde ebeveynlerin önemli bir yere sahip olduğu söylenebilir.

Okul öncesi dönem çocuğun oyun yoluyla çevresini keşfettiği, kendi iç atışmalarını fark ederek çözümlene yolunda ilerlediği, her türlü gelişim alanında imkân sağlanmasının önem taşıdığı bir dönemdir. Çocuğun mümkün oldukça okul öncesi eğitiminden yararlanması ve bu eğitimin okul aile iş birliğiyle yürütülmesi gerekmektedir.

Okul öncesi eğitimin kapsamı sadece çocuğa yapılan bir yatırım değildir. Aynı zamanda aileye, topluma ve geleceğe yansıtacak olan bir yatırımdır. (Kılıçoğlu, 2013)

Okul öncesi yılları çocuğun kendini tanıması, yeterliliklerinin farkına varması, kişiliğinin temelini oluşturması için oldukça önemli bir dönemdir.

Bu dönemde çocuğa örnek teşkil eden her türlü söz, davranış ve kazanımlar çocuğun ileriki hayatını etkileyecektir (Yavuzer, 2007; Ural ve Ramazan, 2007).

Bu nedenle çocuğa uygun eğitim olanakları sağlanarak, bireysel farklılıkları göz önünde bulundurarak gerekli düzenlemelerin yapılması önemli görülmektedir (Başal, 2013). Bu dönemdeki çocuklardan; öz bakım becerilerini yerine getirme, kendini ifade etme becerilerini geliştirme, cinsel kimliğini ve farklılıkları bilme, toplumsal normları öğrenme, anne-babayı rol model alma gibi becerileri yapabilecek düzeye gelmesi beklenir (Yeşilyaprak, 2013). Çocuğun bağımsız bir şekilde ihtiyaçlarını karşılayabilmesi, gelişim alanlarının desteklenmesi, toplumsal kuralları öğrenebilmesi, görevlerinin ve sorumluluklarının farkına varabilmesi bakımından okul öncesi eğitimin önemli katkıları bulunmaktadır.

Gelişim alanlarından olan zihinsel gelişim alanının zirvede olduğu dönem 0-6 yaş dönemidir. Beyin gelişiminin yüzde 90'ı bu dönemde tamamlanmaktadır. Diğer dönemlere baktığımızda okul öncesi dönem kadar hayati öneme sahip bir zihinsel gelişim gerçekleşmemektedir. Bu sebeple okul öncesi dönemde zihinsel gelişimi desteklenen çocuk okula hazır hale gelmekte ve okul başarısı da artmaktadır (Şirin, 2019).

Okul öncesi eğitimin önemini ortaya koyan birtakım araştırmalar bulunmaktadır. OECD ülkelerinin yer aldığı PISA değerlendirme sonuçlarına göre başarı puanı ile çocuklukta okul öncesi eğitimi alma arasında güçlü bir ilişkinin olduğu (TEDMEM, 2018); Uluslararası Eğitim Başarılarını Değerlendirme Kuruluşu (IEA) tarafından uygulanan 4. ve 8. Sınıf öğrencilerinin fen bilimleri ve matematik becerilerini değerlendiren Uluslar arası Matematik ve Fen Eğilimleri (TIMSS) araştırmasının 2015 raporuna göre ise en yüksek matematik puanına sahip öğrencilerin 2 yıl okul öncesi eğitim aldıkları, okul öncesi eğitim alma süresinin azalması sınavdaki matematik başarısının düşmesine neden olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Seçer ve Yalman, 2010).

Okul öncesi eğitimin okula yeni başlayan çocuğun alışkın olduğu aile ortamından sonra ilk defa okul ile tanışması ve yaşamının geri kalanı için temel becerileri geliştireceği bir ortam olması sebebiyle önem taşıdığı söylenebilir. Bu temel becerileri; sosyalleşme, okula uyum sağlama, bilgi ve beceri kazanma, okuma yazmaya hazırlanma gibi tarif etmek mümkündür. Bu bağlamda çocuğun gelişiminin desteklenmesi için bilişsel, fiziksel, sosyal, psiko-motor ve dil alanlarında etkinliklere yer verilerek bütüncül çalışmalar yapılması gerekmektedir (Kuru Turaşlı, 2011; MEB, 2013).

2.1.2. Okul Öncesi Eğitimin Amaçları

Okul öncesi eğitimin temel amacı; İlkokul öncesinde çocuğun fiziksel, zihinsel, duygusal ve sosyal yönden bütüncül gelişimini sağlayan bir ortamda uygun eğitim almasını sağlamaktır. Anne ve babaların çocuklarına gösterdikleri ilgi yeterli gelmeyebilir. Bu konuda hiçbir şey bilmiyor olabilirler. Bu sebeple okul öncesi eğitimin önemi ortaya çıkmaktadır. Okul öncesi eğitim velilerin hatalarını ortadan kaldırarak eksikliklerini tamamlamaktadır.

Okul öncesi eğitimin bir başka amacı da çocuklara iyi alışkanlıklar geliştirmeyi öğretmektir. Gelişimlerini sağlamak. Bu onların okula uyum sağlamaları için önemli bir adımdır. Okul öncesi eğitim, okul öncesi çocuk oyunlarının ihtiyaçlarını en iyi karşılayan bir kurumdur. Oyun ortamı için en uygun yeri sağladığı söylenebilir. Çocuklar evde bulamayacakları bir fırsatları okulda bulurlar. Akranlarla oynayarak sosyal iletişimlerini güçlendirirler Bir diğer önemli amaç ise iletişim dışında iş birliği yapma alışkanlığını geliştirmelerine yardımcı olmaktır (Başal, 2013).

2013 yılı okul öncesi eğitim programında okul öncesi eğitimin amaçları şu şekilde belirtilmiştir (MEB, 2013):

- Çocukların gelişiminin desteklenmesi
- Çocuklara iyi alışkanlıkların kazandırılması,
- Çocukların bir sonraki eğitim düzeyine hazırlanması,
- Dezavantajlı çocukların diğer çocuklarla aynı ortamda yetişmesinin sağlanması,
- Çocukların Türkçeyi doğru ve güzel bir şekilde konuşmalarının sağlanmasıdır.

2.1.3. Okul Öncesi Eğitimin İlkeleri

Okul öncesi eğitim çocukların gelişimi için oldukça önemlidir. Bu eğitimin planlı ve disiplinli bir şekilde amacına ulaşması için birtakım ilkeler bulunmaktadır. Okul öncesi eğitimin temelini oluşturan bu ilkeler aşağıdaki gibi sıralanmaktadır (Başal, 2013; Çakmak Güleç, 2011; Köksal Akyol, 2014; MEB, 2013):

- Okul öncesi dönem yaşamın temelidir.
- Okul öncesi dönem çocuğun gelişimini desteklemelidir.

- Bilişsel, fiziksel, duygusal, dil ve psikomotor gelişim alanlarında yeterli düzeye gelmesi, öz bakımını yerine getirmesi desteklenmelidir.
- Çocukların sevgi, saygı, yardımseverlik, vefakârlık, hoşgörü vb. değerleri kazanmaları sağlanmalıdır.
- Çocukların bireysel farklılıkları göz önüne alınarak zengin uyarıcı eğitim ortamları hazırlanmalıdır.
- Çocukların bireysel hızına, gelişimine, yaşına, ait olduğu topluma uygun eğitim olanakları sunulmalıdır.
- Eğitim çocuğun ihtiyaçlarına yönelik olmalıdır.
- Çocuğun bildiklerinden başlayarak ileriye dönük eğitim verilmelidir.
- Çocuğun deneyerek öğrenmesine fırsat verilmelidir.
- Çocuğun gelişiminde akran ilişkileri ve sosyalleşme önemlidir.
- Eğitim programı düzenli olarak değerlendirilmelidir.
- Her çocuğun ayrı bir birey olduğu göz önüne alınarak demokratik eğitim anlayışına ve bireysel farklılıklara uygun eğitim olanakları sağlanmalıdır.

Okul öncesi eğitimde çocuğun merkezde olduğu, eğitim ortamlarının da bu doğrultuda hazırlandığı belirtilmektedir. Bu ilkelere ek olarak okul öncesi eğitime çocuğun ve ailenin ortak katılımı söz konusu olduğu, oyunun çocukların öğrenmesinde en önemli yöntem olduğu, çocukla iletişimin önemli olduğu, yardıma ihtiyacı olduğunda uzman desteği ve rehberliği alabileceği, ailenin eğitimde aktif rol almasının son derece önemli olduğu belirtilmektedir (MEGEP [Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi], 2011). Okul öncesi eğitimin amacına ulaşabilmesi için hazırlanan plan ve programlarda bu ilkeler dikkate alınmalıdır. Belirlenen ilkelerin; çocuğun yararı gözetilerek oluşturulduğu, çocuğun potansiyelini maksimum düzeye çıkarmanın hedeflendiği, eğitim faaliyetlerini planlama konusunda anahtar kriterleri belirlediği, çocuğun yaşamı için gerekli olan unsurları içerdiği söylenebilir (Başal, 2013; Köksal Akyol, 2014).

2.2. Aile Katılımı

Bu başlıkta aile katılımının literatürdeki farklı tanımları ve aile katılımının önemi, gerekliliği üzerinde durulmuş; ardından aile katılımının yararlarından bahsedilip; okul öncesi dönemde uygulanan aile katılım çalışmaları hakkında bilgiler verilmiştir.

2.2.1. Aile Katılımının Tanımlanması

Aile katılımı, ebeveynlerin kendileri, çocukları ve okul öncesi programları yararına beceri ve yeteneklerini göstermenin veya ebeveynlerin eğitim sürecine katılmalarını sağlayarak ve ihtiyaç duydukları konularda onları eğiterek onları desteklemenin bir yolu olarak kabul edilir. Aynı zamanda, ailenin katkısı ve katılımıyla ve ev ve okul arasında sürekli artan sürekli değişim yoluyla, ilişkiler kurma ve bilgi paylaşma süreci olarak düşünülür, çocuğun tüm deneyimini zenginleştirme görevi vardır (Çamlıbel Çakmak, 2010; Kurtbaş, 2019).

Aile katılımı için alan yazında çeşitli tanımlamalar yapılmıştır. Bu tanımlardan bazıları şu şekildedir;

Aile katılımı, aile üyelerinin yeteneklerini keşfetmelerine ve bu yetenekleri çocuklarının ve kendilerinin yararına kullanmalarına yardımcı olma süreci olarak tanımlanır (Morrison, 2006).

Aile katılımı, “aileleri desteklemek, onları eğitmek ve onları eğitim sürecine dahil etmek için oluşturulmuş sistemli bir program olup aile ve okul arasındaki iletişimi artırması sebebiyle çocuğun deneyimini geliştiren bir ilişki kurma süreci olarak tanımlanmaktadır” (Zembat ve Unutkan, 1999). Aile katılımı, bilgi paylaşımı ve iletişime geçme aktivitesidir ve çocuk için temel olmasının yanında, çocuklar ve onların hayal dünyası arasında köprü kurulmasına da yardımcı olur (Cömert ve Güleç, 2004).

Aile katılımı, ebeveynlere belirli konularda becerileri öğretmek, sosyal ve duygusal destek sağlamak, ebeveynler ve profesyoneller arasında bilgi alışverişi yapmak, ebeveynleri bir gruba dahil etmek, uygun ebeveyn-çocuk ilişkileri geliştirmek ve ebeveynlerin sosyal kaynaklara erişmesine yardımcı olmak gibi farklı şekillerde tanımlanabilir (Souto-Manning ve Swick, 2006).

Ebeveynin okulda yapılan çalışmalardan haberdar olması, yapılan çalışmalara katılımı, ebeveynlik becerileri ile çocuklarının eğitim başarısı arasındaki ilişkiyi görebilmesi ve çocuklarının gelişimi hakkında öğretmenlerle iletişim kurmaya devam etmesi aile katılımı olarak tanımlanmıştır (Pate ve Andrews, 2006).

Aile katılımı, ailelerin hem çocuklarına hem de programlara katılım kapsamında fayda sağlayan becerilerin ortaya çıkarılması süreci olarak tanımlanmaktadır (Şahin ve Ünver, 2005).

McBride, Bae ve Wright'a (2002) göre aile katılımı; çocukların öğrenmesini hızlandıran ve okul ile ev arasındaki ilişkiyi geliştiren bir süreç olarak kabul edilmektedir. Evde katılım, ev tabanlı ve okul tabanlı olmak üzere iki farklı kategoriye ayrılabilir. Ev temelli aile katılımı, ebeveynlerin çocuklarının okuldaki performansını geliştirmek için evde üstlendikleri bir öğrenme etkinliğidir. Ev temelli aile katılımında, ebeveynler çocuklarına ev ödevlerinde yardımcı olur, çocukları ile okul hakkında sohbet eder, oyun oynar, kitap okur, kütüphaneye gider, müzeleri ziyaret eder, çocuklarıyla yemek pişirir ve çocuklarının öğretmenleriyle birebir görüşmede bulunur, çocuklarının sağlığını olması ve iyi beslenmesini sağlamak gibi faaliyetlerde bulunur. Okul temelli aile katılımı, okul toplantı ve konferanslarına katılma, okul yönetimi ve gönüllülük faaliyetlerine katılma, öğretmenlerle iletişim kurma gibi etkinlikleri içerir. (Erkan vd., 2016).

Aile katılımı, bilgi paylaşma ve ilişkiler kurma sürecidir. Aileler, öğretmenlerin onların görüşlerini dinlediğinde, çocukları hakkında bilgi paylaştıklarında, çocuk bakımı konularında tavsiyeler aldıklarında ve ebeveyn olarak rollerini teşvik ettiklerinde destekleneceklerine inanmaktadırlar. Programdaki diğer ailelerle iletişim ve etkileşim de ebeveynler için destek ve teşvik yaratır. Ebeveynler, öğretmenlere yardımcı olabilecek özel bilgi ve becerilere sahip olabilir. Katkılarına saygı duymak ve takdir etmek çok önemlidir. Aileler ve eğitim kurumları arasındaki bu tür paylaşım, iletişim ve katılım planlanacak ve ebeveynlere ve öğretmenlere bir çocuğun gelişimi için isteklerini yerine getirme fırsatı verecektir (Ensari -Zembat, 1999).

2.2.2. Aile Katılımının Önemi

Aile ve içinde büyüdüğü çevre, çocuk büyürken birlikte değerlendirilmesi gereken faktörlerdir. Çünkü anne-baba, çocuğun hayatındaki en önemli rol modelleridir.

Ebeveynler, yaşam boyu öğrenme sürecinde çocukların ilk öğretmenleri, rol modelleri ve ilk rehberleridir. Bu nedenle, ebeveynleri daha duygusal olan ve olumlu sosyal davranışların önemini anlayan çocuklar, çatışma karşısında daha fazla öz kontrol ve daha az saldırgan tutum sergilerler. Bu açıdan bakıldığında, çocukların gelişim ve eğitimde yetenek ve becerileri kazanmaları için çok önemli olan okul öncesi dönemde ailenin statüsü daha da önem kazanmaktadır (Ahmetoğlu vd., 2017).

Aile katılımı, özellikle okul öncesi çocuklar için çok önemlidir. Birçok nedenden dolayı, ebeveyn katılımı çocuk gelişiminde kilit bir faktördür. İlk olarak, bir çocuğun yaşamının ilk üç yılı gelişim için kritik öneme sahiptir.

İlk yıllarda aileler ilköğretim öğretmeni rolünü üstlenmiş ve çocuklarının gelişimini desteklemek için gerekli ilgi ve özeni göstermişlerdir. İkincisi, aile, çocukların okul öncesi eğitime geçişine hazırlanır. Bu eğitimin etkililiği, çocuğun sosyalleşme özellikleri ve öğrenmeye istekli olması gibi belirli becerilerin kazanılması ile ilgilidir. Bu beceriler sadece örgün eğitimde değil, aile ortamında da geliştirilmektedir. Üçüncüsü, ailelerin de çocuklarının ev dışındaki eğitimine katılması önemlidir. Aile ve okul öncesi eğitim sistemi arasındaki etkileşim, çocuğun aldığı ilk çocukluk eğitiminin kalitesini artırmaktadır (Sandberg, 2005).

Çocuğun gelişiminden ve eğitiminden her zaman aile sorumludur. Geleneksel rollerde çocuklar, bilgi ve beceri kazandırarak hayata hazırlanırlar. Bilim ve teknolojinin hızla gelişmesiyle birlikte toplumsal gelişme, aile sisteminin biçimini ve işlevini değiştirmede rol oynamıştır. Bu nedenle ailelerin çocukları eğitime sorumluluğu başka kurumlara bırakılmalıdır. Okul, çocukları yetiştirme, ailenin gelişmesini ve yeni sorumluluklar üstlenmesini sağlama görevini üstlenir. Ailenin bu konuda üstlenmesi gereken en önemli sorumluluk, çocuğun eğitiminde okulla iş birliğini sürdürme sorumluluğudur. Ebeveynlerin eğitime katılımı, öğrencilerin sosyal becerilerini, okula olan ilgilerini ve akademik başarılarını geliştirir (Kotaman, 2008).

Ailenin eğitime katılımı çocuklara okuryazarlık, sesbilgisi ve diğer becerileri kazandıran bir faktördür. Çocukların anne babalarının okuduğu kitapları küçük yaşlardan itibaren dinlediği bilinmektedir. Yaşları, okul hayatlarında akademik olarak bir adım öndedir.

Ebeveynler, çocuklarının okuldaki davranışlarını, arkadaşlarıyla olan ilişkilerini ve öğrenme sürecini anlamak için düzenli olarak öğretmenlerle iletişime geçerek çocukları hakkında bilgi alabilirler ve aynı zamanda eğitimcilerin çocuklarını daha iyi anlamalarına yardımcı olabilirler. Aile katılımının öğrenme sürecine olumlu katkı sağlamanın yanı sıra çocukların duygusal gelişimleri ve sosyal çevre ile iletişimlerini üzerinde de büyük etkisi vardır. Örneğin, ebeveynler evde öğrenme etkinliklerini destekler ve öğretmenlerle düzenli ilişkiler kurar, çocuklarının arkadaşlarıyla ve diğer yetişkinlerle olumlu ilişkiler kurmasına yardımcı olur (Ahmetoğlu vd., 2017).

Çocuklar önce ebeveynlerinin davranışlarını kontrol edip gözlemler ve gözlemlediklerini taklit ederek kendilerine yeni bir model kurarlar ve bu modelin desteklendiğini düşündüklerinde davranışlarını tekrar etmeye başlarlar.

Bu nedenle aile ortamı, çocuğun ileriki yaşamında pek çok becerisinin temelini oluşturan önemli bir temeldir. Ayrıca aile ortamında çocuğa karşı gösterilen davranış ve tutumların da çocuğun hayatında kalıcı bir yeri vardır (Boz vd., 2018).

Ailenin okul öncesi eğitim programına katılımı da okul ve aile arasında devamlılığı sağlayacaktır. Ebeveynler okulda ve öğretmenler evde neler olduğu hakkında bilgi alacak ve bu bilgileri pekiştirecektir. Okul ve aile arasındaki devamlılık eğitimin başarı oranını artıracaktır. Ayrıca ebeveynler programa katılarak çocuk yetiştirme konusundaki bilgi ve becerilerini artıracak ve daha üretken olacaklardır (Şahin ve Ünver, 2005). Eğitim kurumları ve öğretmenler tarafından uygulanan müfredatın kalitesinin okul öncesi çocukların eğitiminde etkili olduğu bilinmekle birlikte aileler müfredata dahil edildiğinde ve bu denge ve bütünlük sağlandığında bilgi ve davranış kalıcılığı sağlanmakta ve başarı oranları artırılmaktadır (Görür, 2020).

Okul öncesi aile etkinliklerine katılan aileler sadece kendi gelişimlerine katkı sağlamakla kalmaz, aynı zamanda çocuklarının okul öncesi eğitim ortamından yola çıkarak evde zengin bir öğrenme ortamı oluşturarak çocuklarının eğitimlerinin devamlılığını sağlarlar. Ebeveynler, aile katılımı etkinlikleriyle çocuklarının gelişimini desteklemek ve uygun öğrenme ortamları oluşturmak için daha kaliteli bir yaklaşım benimsemektedir. Ebeveynler, aile katılımı etkinlikleriyle çocuklarının gelişimini desteklemenin ve onlar için uygun bir öğrenme ortamı yaratmanın daha iyi bir yolunu göstermektedir (MEB, 2013).

Öğretmenler, sistematik aile katılım programı ile iş birliği içinde aileyi ve öğrencilerini daha iyi anlayabilecek, velilere ihtiyaç duydukları sorunları çözmeleri için rehberlik edebilecektir. Aile katılım çalışmaları ile eğitimin devamlılığı sağlanacak ve eğitimin kalitesi artırılabilecektir. Araştırmaya katılan ailelerle yapılan iş birlikleri sayesinde öncelikle çocuklara önemli katkılar sağladığı, ardından dolaylı ya da doğrudan ailelere, projelere ve öğretmenlere önemli katkılar sağladığı söylenmektedir (Çakmak, 2010). Bu nedenle ailelerin etkinliklere katılımı okul öncesi dönemde daha önemli hale gelmektedir.

Aile katılım programlarının yaygın olarak kullanılmasının çocukların akademik, sosyal ve kişisel gelişimlerinin yanı sıra ebeveynlerin gelişimlerine de fayda sağlayacağına inanılmaktadır.

Okulların ailelerle etkileşime girmesine yardımcı olan aile katılım programları ile çocukların ve yetişkinlerin okula karşı daha olumlu bir tutum geliştirmelerini sağlamak mümkündür (Başar vd., 2018).

2.2.3. Aile Katılımının Gerekliliği

Erken çocukluk eğitimi ile ilgili programların başarılı olabilmesi aile katılımının ve aile desteğinin alınması, çocukların ailelerinden teşvik ve destek almaya devam etmesi ile mümkündür. Birçok aile, çocuklarının eğitimindeki önemini farkında değil. Öte yandan eğitimciler, sıradan okullar ile mükemmel okullar arasındaki farkı ailenin belirlediğine inanırlar (Wolfendale, 1992).

Aile katılımı çocuğun gelişimi göz önüne alındığında gereklidir ve birçok yöntemle olabilir. Yönetim sürecine dahil olma, sınıfa gelerek gözlem yapma, çocuklara hikaye anlatma, şarkı söyleme, öğretmenlerin seyahat etmesine yardımcı olma, katılımı zor olan ailelerin katılımını sağlamak gibi bir etkinlik planlama ve uygulama gibi. Ailenin sadece okul ve proje etkinliklerine değil, sınıfa da katıldığı görülmektedir. Ancak, çocukların ve ailelerin ihtiyaçlarını ve çeşitliliğini göz önünde bulundurarak öğretmenlerin, ailelerin çocuklarını desteklemeleri ve cezbetmeleri için çeşitli stratejiler geliştirmeleri gerekmektedir (Ersoy, 2003). Bu nedenle öğretmenlerin kurum dışındaki çocukların hayatlarını anlamak için kurum dışına çıkmaları ve kurum içindeki çocuklarının hayatlarını anlamak için ebeveynler kuruma girmeleri gerekmektedir. Okul öncesi eğitimcileri, eğitimi kendilerinin, kurumları bunun gerçekleştiği tek yer olarak görmemeli, çocuklarının ebeveynlerinden öğrenme deneyimlerini iyileştirmeye çalışmalıdır (Bekman, 2000).

Çocuktaki gelişim çocukla ebeveyn arasında sağlanan sürekli bir etkileşim sonucudur. Bu nedenle çocuğun gelişimini aile ortamından izole etmek imkânsızdır. Çocuklara sağlanan samimi ortamın etkililiği aile bireylerinin tutum ve davranışlarına bağlıdır. Çocukların gelişiminde çocuğun dışında birçok etmen rol oynadığı görülmektedir. Bu durumda okul ve aile gibi iki farklı kurumun iş birliği çocuğun gelişiminde etkindir. Bu tür bir iş birliği, çocuğun okul öncesi eğitim programından öğrendiklerinin devamlılığını sağlayan en önemli unsurdur (Eryorulmaz, 1993).

Ailelerin okul faaliyetlerine katılımı üzerine yapılan araştırmalar, okullar ve aileler arasındaki iş birliğinin, çeşitli okullardaki öğrencilerin başarı oranını artırmanın temel anahtarlarından biri olduğunu göstermektedir. Henderson'a göre okullar ve veliler arasındaki iş birliği öğrencilerin başarı oranlarını artırabilir, katılımı, motivasyonu, özgüveni ve davranışların gelişmesini sağlayabilir. Ayrıca aile katılımı, çocuklarda okula ve öğretmenlere karşı olumlu tutum geliştirmenin temel bir aracıdır (Canpolat, 2001).

2.2.4. Aile Katılımının Amaçları

Çocukların davranışlarının sürdürülebilir olması için okul eğitimi aileleri tarafından evde desteklenmeli ve devam ettirilmelidir. Bu nedenle aileler çocuklarının eğitiminden dışlanmamalı ve ailelerle iş birliği yapma fırsatları sağlanmalıdır. Okul öncesi eğitimde aile katılımı çalışmaları ile izlenen amaç, eğitimin bütünlüğünü ve sürekliliğini sağlamaktır. Aile katılımının temel amacı, okulda aile liderliğinde eğitim ve öğretmenler tarafından evde eğitimini desteklemek, böylece hem evde hem de okulda istenen davranışların kontrollü bir şekilde kazanılmasını sağlamaktır (Tezel şahin ve Ünver, 2005).

Aile katılımı araştırmalarının diğer amaçları ise; ebeveynleri eğitmek, çocukların eğitimine destek olmak, eğitimi güçlendirmek, okulların ve ailelerin yapısında yeni düzenlemeler yapmak, çocukların genel gelişimine yardımcı olmak, aileleri bu yönde desteklemek, çocukların sağlıklı ve dengeli beslenmesini sağlamak. Olumlu davranış korunur Değişimin sürekliliği, sorunları önleme ve ebeveynlere farklı disiplinler kazandırma. Ebeveynlerin beceri, ilgi ve yeteneklerini anlamalarına yardımcı olacak seçenekler sunmak ve çocuklarına ev ortamlarını getirebilecekleri okullardaki eğitim programları aracılığıyla çocuklarının ailelerini bu deneyimler hakkında bilgilendirmek olarak sıralanabilir (Oktay vd., 2003).

Okul öncesi eğitimde aile katılımının temel amacı, aileyi çocuğun eğitim sürecine entegre ederek eğitimin bütünlüğünü korumaktır (Oktay vd., 2003). Aile katılımı ile okullar ailelerin mesleki bilgilerinden yararlanırken, öğretmenler de iş bölümü yapmaktadır. Çocuklar eve döndüklerinde çeşitli etkinliklerle eğitim almaya devam edecekleri için eğitim planı sürekliliği sağlanmış ve beklenen verim sağlanmıştır. Burada amaç bir yandan velilerin bilgi ve deneyimlerini artırmak, diğer yandan eğitimin sürekliliğini sağlamaktır.

Aile katılımının tüm hedeflerine ulaşıldığında, ebeveynler hem eğitim sürecine katılarak çocuklarının gelişimine yardımcı olabilir hem de çocuklarının hayatındaki değer ve önemini fark edebilirler. Bunun için okul öncesi eğitimde aile katılımı araştırmalarının planlanması ve hedefleri okul öncesi eğitim aşamasında belirlenmeli ve ebeveynler mümkün olduğunca çocuklarının eğitim sürecine dahil edilmelidir.

2.2.5. Aile Katılımının Yararları

Aile katılımı, okul öncesi eğitimin başarı oranını artıran önemli faktörlerden biridir. Örgün eğitim sürecine ilk adımı atan çocukların eğitim sürecine daha iyi uyum sağlamaları için aile katılımı önemlidir. Aile katılımının gerçekleşmesi ve programın verimli bir etkinliğe hitap etmesi sonucunda, çeşitli faydalar elde edilebilir. Etkili ve üretken aile katılımı araştırmaları, ebeveynlere, çocuklara, öğretmenlere ve kurumlara çeşitli faydalar sağlamaktadır. Her grup etkinlikten etkin fayda sağladığı için özellikle çocuklar için önemli olan bu unsur önemli bir etkeni temsil etmektedir. Bu yararlar aşağıda ayrıntılı bir şekilde ele alınmıştır.

Çocuk Açısından Yararları: Aile katılımı yoluyla okul ve aile arasındaki dayanışmanın sağlanması çocuklar üzerinde olumlu bir etkiye sahiptir. Okul ve veli arasındaki sürekli iletişim sayesinde kendini güvende hisseder ve çok uyumlu ve sürekli bir ortamda olmaktan keyif alır. Velilerin programlara katılımı, velilerin çocuklarının okul hayatındaki olumlu duygularını etkileyecek ve bir sonraki okul döneminde sorun yaşamalarını engelleyecektir. (Kandır vd., 2004; Yakıcı, 2018).

Okul öncesi kurumlar okul, aile ve toplum arasındaki iş birliğini sağladığında çocukların okulda ve hayatta başarı şansları artar. Planlı katılımın çocuğun gelecekteki akademik ve sosyal başarısını artırabileceğini gösteren birçok çalışma bulunmaktadır.

Aynı zamanda çocukların evde ebeveynleri ile birlikte yaptıkları aktiviteler onların zihinsel ve duygusal gelişimlerini ve başarılarını da arttırmaktadır. Okullar aile katılımını garanti ettiğinde, çocuklar sadece evde değil okulda da daha iyisini yapmaya çalışırlar (Davies, 2000).

“Aile katılım çalışmalarının çocukların, ebeveynleri ve öğretmenleri ile aynı ortamı paylaşmalarına olanak sağlaması, çocukların kendilerini daha güvende ve mutlu hissetmelerini sağlamaktadır” (Yıldız, 2017).

Aile katılımının çocukların ev ve okul ortamını tek bir ortak paydada birlemesiyle daha özgüvenli, uyumlu, mutlu, etkinliklere daha kolay katılması, günlük hayatta kullanabileceği kalıcı davranışlar kazanması ve bu davranışları kalıcı ve iyi bir şekilde öğrenmesi başarılı olması bakımından ciddi faydalar sağlamaktadır (Oktay, 2003).

Aile katılımı etkinlikleri çocukların özgüvenini, öğrenme motivasyonunu ve dil becerilerini geliştirebilir ve çocukların sınıf ortamında kendilerini daha güvende ve desteklenmiş hissetmelerini sağlayabilir. Bununla birlikte, aile katılımı, çocukların dil ve bilişsel gelişimde daha iyi performans göstermelerini sağlamaktadır (Sucuka ve Kımmet, 2003; Ersoy, 2003). Aileler Açısından Yararları: Veliler okulun yaptığı işe katılımını sağlayarak aile, okulun ve programın bir parçası haline gelirler. Ebeveynler eğitim sürecinde öğretmenlerin sorumluluklarını paylaşabilmekte ve yöntemlerinin daha sağlıklı olmasını sağlamaktadır (Karip, 2002). Aileler, aile katılım faaliyetleri ile kendilerine ve yeteneklerine güven duyup, çocukları ile birlikte kendilerine ve çocuklarına uygun anlamlı hedefler belirleyebilir ve bu hedeflere ulaşmak için çok çalışırlar. Aileler de farklı ailelerle tanışarak ve deneyimlerini paylaşarak kendilerini geliştirme fırsatı bulurlar (Yıldız, 2017). Aile katılım çalışmaları aynı zamanda ebeveynler ve çocuklar arasındaki iletişim becerileri de geliştirmektedir. Evdeki zamanı doğru değerlendirerek daha bilinçli hareket ederler. Okulla ilgili olumlu bir deneyime sahip olan ebeveynler, okulu, çocuklarının gelişimi ve eğitimi için gerekli olan birçok bilgi ve beceriyi kazanabilecekleri bir yer olarak görmeye başlar (Ömeroğlu vd., 2004).

Aileler, çocuklarının eğitiminde önemli bir rol oynadıklarını görerek, kendi ilgi, yetenek ve becerilerini fark ederek yeni beceriler edinme fırsatı bulurlar.

Aile, aile ve çocukların katılımı ile ilgili araştırmalar yaparak sağlıklı iletişim kurar, çocuklarına saygı duyar ve onları birer birey olarak kabul eder (Cömert ve Güleç, 2004).

Ayrıca bu etkinlikler sayesinde aileler çocuklarının gelişimini anlayabilir, özel ilgi ve becerileri nedeniyle okul öncesi etkinliklere katılabilirler. Aile okulla güçlü bir bağ kurduğunda okuldan çok şey öğrenecek ve çocuklarının eğitiminde güçlü insanlar olacaklardır (Poyraz ve Dere, 2001).

Öğretmenlerle iletişim kuran veliler, çocuklarının çeşitli alanlardaki gelişimlerine katkı sağlayarak, bilgilerini pekiştirerek, çocuklarının özgüvenlerini arttırdılar. Ebeveynler, çocuklarının ihtiyaçlarını daha iyi karşılama ve bilgilerini daha etkin kullanma konusunda güven kazandıkça, çocuklarıyla iletişim kurmaktan aldıkları zevk de artar.

Ayrıca okul öncesi dönemde aileler çocuğun ilk eğitimcisi olarak desteklenir ve çocuğun eğitim sürecinde bir ortak olarak görülür. Ailenin programa her aşamada katılımı, her çocuğun gelişimi ve kurumsal başarısı için gerekli görülmektedir.

Ailelerin ve öğretmenlerin katılımı iş birliği, fikir ve bilgi alışverişini sağlar. Ayrıca evde eğitimde verilen eğitim desteklenerek ve geliştirilerek eğitim kalıcı nitelik kazanabilir (Seçkin ve Koç, 1997).

Öğretmen Açısından Yararları: Okullarda yürütülen programların beklenen amaçlarına ulaşabilmesi için eğitimin tek boyutlu olarak devam etmeyeceği, etkinlik ve programlarla farklılaştırılmaması eğitim çerçevesinde daha önemli unsurların sağlanmasını etkilemektedir. Bu durumda aile ve okul iş birliğinin sağlanması öğretmenlere çeşitli faydalar sağlamaktadır. Aileler, çocuklarının eğitim hayatlarında başarılı bir imaj yansıtılmalarını istiyorlarsa, öğretmenlere fayda sağlamak için ailelerin katılımını sağlamaları gerekir. Ebeveynlerin onları çocuklarının hayatında önemli faktörler olarak görmeleri ve öğretmenlerin durumdan memnun olmaları aktivite performansının gelişimini etkileyebilir (Canpolat, 2001).

Velilerin aile katılımının sağlanması sonucunda programın sorumluluğunu alarak öğretmenler programları daha kolay gerçekleştirirler. Böyle bir durumda çocuklara daha fazla ilgi göstererek daha sağlıklı bir sonuç elde edebilirler.

Sağlıklı iletişimin gerçekleştirilmesi, durumla ilgili sorunların anlaşılmasına ve çözülmesine yardımcı olabilir. Aynı zamanda, çocuğun anlamasını kolaylaştırır ve aktiviteden daha yüksek verimliliğini sağlar (Cömert ve Güleç, 2004).

Ailenin katılımı ile öğretmenler anne babalarını daha yakından tanıyabilir, böylece çocukların yaşayabileceği deneyimleri daha iyi değerlendirebilirler. Öğretmenler bu verilere dayanarak ve çocukların gelişim özelliklerine göre eğitim planları yapabilirler (Yıldız, 2017).

Aile, eğitime katılarak eğitmen için önemli bir motivasyon kaynağı olmuştur. Verecekleri eğitimin ailelerinin katkısı olacağını bilen öğretmenler, eğitimin verimliliğine katkı sağlamak için daha büyük bir kararlılık ve şevkle çalışacaklardır. Farklı yaşam tarzlarından ve kültürel çevrelerden insanlarla iletişim kuracakları için sosyal hayatta daha saygılı ve hoşgörülü olacaklardır (Yakıcı, 2018).

Okul Açısından Yararları: Okullar da aile katılımı olumlu faydalarından yararlanmaktadır.

Epstein (1995), ailelerin eğitim sürecine katılımını sağlayarak, okul aile iş birliğini ve etkili aile katılımını geliştirerek; çocukların, aileler arasında iletişim ve etkileşim kurma becerilerini eğittiğine dikkat çekmiştir. Okul ve ebeveynin beraber çalışması sayesinde öğrenciler, yaratıcı düşünme, empati ve okulun önemi konusunda farklı kişilerden birçok davranışı öğrenebilecektir (Akt. Erdoğan ve Demirkasımoğlu, 2010).

Aile katılımı çalışmaları sayesinde okullar uyguladıkları eğitimin sürekliliğini sağlayarak eğitim programlarının kalitesinin artmasına ve çocukların çok yönlü gelişimine katkıda bulunurlar. Ayrıca velilerin okula olan güveni ve desteği sağlanarak kurumun sorumluluğu paylaşılabilir hem idari hem de eğitimsel çalışmalar kaliteli ve sorunsuz bir şekilde yürütülebilir (Oktay, 2003).

Okul tarafından desteklenen aile katılımı faaliyetleri ile velilerin desteği ve güveni sağlanabilmekte, eğitim ve idari işler ile ilgili konular daha etkin ve hızlı bir şekilde yürütülebilmektedir. Ebeveynler çocuğun eğitim sürecine dahil olursa, akademik hedeflere ulaşmak daha kolay olacaktır (Yıldız, 2017).

2.2.6. Okul Öncesi Dönemde Uygulanan Aile Katılım Çalışmaları

Ebeveynlerin okul öncesi eğitime etkin bir şekilde katılmalarını sağlamak için birçok etkinlik ve bu etkinliklerin başarılı bir şekilde uygulanmasının yanı sıra aileleri sürece etkin bir şekilde dahil etmenin farklı yolları vardır.

Her aile katılımı etkinliği farklı bir mekanda gerçekleştirilebilir ve bu etkinliklerde farklı materyaller kullanılarak çocuğun gelişimi çeşitli şekillerde desteklenebilir ve zenginleştirilebilir. Okul öncesi kurumlarda aile katılımı ile ilgili araştırmalar; “Eğitim Faaliyetleri, İletişim Faaliyetleri, Ailenin Eğitim Faaliyetlerine Katılımı, Ev Ziyaretleri, Ev Faaliyetleri, Ailenin Yönetim ve Karar Alma Süreçlerine Katılımı” ana başlıkları altında toplanabilir.

Aile Eğitim Etkinlikleri: Aile eğitim faaliyetleri, ailelerin çocuk sağlığı, gelişimi, davranış yönetimi, iletişim, beslenme, ruh sağlığı gibi konularda bilgi ve becerilerini geliştirmek için tasarlanmış sistematik ve planlı araştırmalardır.

Evde eğitim, toplantılar, konferanslar, kişisel görüşmeler veya basılı araçlar (makaleler, broşürler, rehberler, dergiler) eğitim panoları aracılığıyla gerçekleştirilebilir (MEB, 2006). Aktif ve pasif rollere sahip her iki ebeveyn tipini de içeren birçok etkinlik düzenlenebilir. Ebeveynlerle iletişim, "çocuk hakkında iletişim" ve "proje hakkında iletişim" üzerine kuruludur (Brewer, 2004).

Çocuklar ve aileler için eğitimin daha etkin hale getirilebilmesi için aileyi araştırmaya katılmaya hazırlarken, aile ortamının sosyal ve kültürel yapısının, yaşam deneyimlerinin ve eğitime ilişkin düşüncelerinin tam olarak araştırılması gerekmektedir. Ailenin bu özellikleri dikkate alınarak aile katılım etkinliklerine hazırlanmak, aileyi ve çocukları daha etkili ve eğitici hale getirebilir (Tezel Şahin ve Özbey, 2009).

Okul öncesi dönemde uygulanan aile eğitim etkinliklerini şu şekilde sıralayabiliriz;

Konferanslar; Öğretmenlerin, yöneticilerin veya misafirlerin önceden belirlenmiş konularda toplantılar düzenlemesinin amacı, çocukların aile üyeleri ve öğretmenlerle iletişimde çocuğun sahip olduğu bilgi, beceri ve inançlarını paylaşmak ve kişisel gelişimlerine katkıda bulunmaktır (Yıldız, 2017).

Ailenin ihtiyaçlarına cevap veren toplantılar katılımı artıracığından, ihtiyaç belirleme çalışmasında velilerin görüşleri dikkate alınmalı, çocuk gelişimi ve eğitimi ile ilgili en çok ihtiyaç duyulan konular seçilmelidir. Bu durum katılımı artıracaktır.

Burada veli ihtiyacı belirlemediğinde ise toplantıya katılan kişi sayısı çok azdır ve veli bir daha böyle bir toplantıya katılmaz. Ailelerin kendi seçtikleri konulardaki toplantılara katılma olasılıkları daha yüksek olacaktır. Konferans teması seçerken öncelikle ailelerin ve çocukların avantajlarını destekleyebilecek olumlu bir tema seçilmelidir.

Bu, toplantıya katılan velilerin başarısızlık korkusunu yenmelerini sağlayacaktır (Hornby, 2000).

Toplantı sayesinde ebeveynler, çocuklarının büyümesi, gelişimi ve eğitimi hakkında bilgi edinebilirler. Ebeveynlerin karşılaştığı sorunlar, disiplin ve iletişim sorunları, çocukların gelişimsel ihtiyaçları vb. Soru sorabilir. Toplantı sırasında öğretmenler adil ve objektif olmalıdır. Çocuk değerlendirmeleri, gözlem kayıtları veya çalışma gezileri, bilimsel ve doğal araştırmalar, çocukların sanat etkinliklerindeki davranışları, fotoğraflar, videolar, slayt gösterileri vb. görsel destek olmalıdır (Ömeroğlu vd., 2003).

Eğitim Toplantıları; Eğitim toplantıları veli katılımını sağlamak için önemlidir ve etkin planlanmalıdır (Tezel ve diğerleri, 2010). Ebeveynler eğitim yoluyla çocuk gelişimi ve eğitimi konusundaki bilgilerini artırabilir ve ebeveynlik becerilerini destekleyebilir (Ömeroğlu ve Can Yaşar, 2005). Eğitim oturumlarında, ebeveynlerin içinde buldukları durumun kendilerine özgü olmadığını, diğer ebeveynlerin çocukları ile ilişkilerinde benzer sorunları olduğunu ve ortaya çıkabilecek sorunları önlemek ve ortadan kaldırmak için kullanabilecekleri çözümleri anlamalarına yardımcı olabilir.

Eğitim toplantılarının öğretmenler için de faydaları vardır. Bu faydalar aynı anda birden fazla ebeveyne ulaşmak, zamanı verimli kullanmak ve ebeveynlerin deneyimlerinden faydalanmak olarak açıklanabilir, bu da öğretmenlerin zamandan ve emekten tasarruf etmeleri anlamına gelmektedir (Tezel vd., 2010).

Eğitim Panoları; Eğitim panoları, “veliler için eğitim programlarını, okul ve sınıfla ilgili haberleri, duyuruları, çocuk gelişimi ve eğitim bilgilerini, acil durum telefon numaralarını, çocuk etkinlikleri örneklerini ve bazı güncel bilgileri içeren” bir panodur (MEB, 2006). Eğitim panoları, ebeveynlerin çocuğun sınıfındaki etkinlikleri, çocuğun eğitimi ve gelişimi hakkındaki bilgileri takip etmeleri için önemli bir araçtır. Bununla birlikte, ebeveynlerin çocuklarıyla yapabilecekleri önerilen etkinlikler, çocuk etkinliklerinde çekilen fotoğraflar ve haftalık yemek menüsü de yer almaktadır.

Ayrıca buradan çeşitli duyurulara, kupürlere, makalelere ve acil durum telefon numaraları gibi konulara da ulaşabilmektedir. Bu panele internet veli bilgilendirme sistemi üzerinden erişilebilir. (Ömeroğlu vd., 2003; Bağçeli Kahraman vd., 2017).

Eğitim panolarında sergilenen materyaller, okul girişinde velilerin kolayca görebileceği şekilde hazırlanmalıdır. Çocuğu beklerken aileler bu panoları inceleme fırsatı yakalayabilirler. Çok uzun metinler yerine kısa sürede okunabilen metinler seçilmelidir.

Veli gereksinimleri göz önünde bulundurularak, eğitim panolarındaki metinlerin düzenli olarak değiştirilmesi sağlanmalıdır (Çağdaş ve Seçer, 2006).

Bireysel Görüşmeler; Bireysel görüşmeler genellikle çocukların okula başlayıp devam ederken karşılaştıkları sorunları tartışmak ve gidermek ya da velilere çocuklarının eğitimi, gelişimi, sınıf içi ve sınıf dışı durumu hakkında bilgi vermek için yapılan etkinlikler olarak ifade edilmektedir.

Aynı zamanda bireysel görüşmelerin amacı, eğitim programlarının veliler üzerindeki etkisini belirlemek, velileri daha iyi anlamak, öğrenciler hakkında daha fazla bilgi edinmek ve aile bireylerini eğitim programlarını desteklemeye teşvik etmektir (Cömert ve Güleç, 2004).

Özellikle okul öncesi dönemdeki çocukların anne-babaları yapılan bireysel yüzleşmeleri son derece önemlidir. Aile ile bireysel olarak görüşülerek ve çocuğun sorunları onlarla tartışılarak birlikte çözümler önerilebilir. Aileler, grup toplantılarında çocukların sorunlarını paylaşmak konusunda isteksiz olabilirler. Velilerle bire bir görüşmelerle sorunun nedeni bulunabilir, farklı çözümler geliştirilebilir ve birbirleriyle daha kolay iletişim kurulabilirler.

Bireysel görüşmelerde öğrencilerin olumlu özellikleri ve davranışları dile getirilmeli ve olumlu cümlelerle başlanmalıdır. Ayrıca aile, gereksiz konuşmalar yapmak yerine ana konular hakkında konuşmalıdır. Öğretmenler veya okul yöneticileri veya öğrencilerin aile üyeleri tarafından talep edildiğinde, bireysel görüşmeler önceden planlanmalıdır (Ömeroğlu vd., 2003).

Her iki tarafla da uygun bir zamanda bireysel olarak görüşmelerin yapılması, konuların üzerinin kapatılmamasını ve tartışılmasını sağlayacaktır. Ayrıca öğretmenler ve aileler arasındaki aktif iletişim, gerekli güven ortamını sağlayabilir ve ebeveynleri çocukları hakkında tartışılan konulara yönelik tutumlarını ifade etme konusunda destekleyebilirler. Bu da, yapılan görüşmenin beklendiği gibi ilerlemesini ve her iki tarafa adına da fayda sağlayacak şekilde sona ermesini sağlayabilir (Aydoğan, 2017).

Aile İletişim Etkinlikleri: Okul öncesi dönemde uygulanan aile iletişim etkinlikleri şu şekilde sıralayabiliriz;

Telefon Görüşmeleri; Yüz yüze görüşmenin sağlanamadığı durumlarda ailelerin ihtiyaç duydukları konuları öğretmenlerle, öğretmenlerin de çocuklarının sorunlarını aileye iletebilmeleri için telefon görüşmeleri önemlidir (Aral vd.,2002; Ömeroğlu vd., 2003; Knopf ve Swick, 2008).

Öğretmenler telefon görüşmeleri yolu ile veliler ile daha kolay ve daha sık iletişim kurabilirler. Öğretmenler veliler ile telefonda olumsuz konuları konuşmamalı, ama velileri mutlu edecek durumları konuşmalıdır. Olumlu şeyler duymak iletişimin devamlılığı için de olumlu olacaktır.

Bireysel problemler veliler ile yüz yüze görüşülmeli veli ebeveyn iş birliği ile çözülmelidir. Öğretmenler ebeveynleri sıklıkla ve düzenli olarak ararlarsa arandıklarında panik yapmazlar ve bu süreç bir rutine dönüşür. (Arabacı, 2003: Çağdaş ve Seçer, 2006).

Öğretmenler bir veli telefon listesi hazırlayarak ve tüm velilere dağıtarak sadece veliler arasındaki ilişkiyi geliştirmekle kalmaz, aynı zamanda telefon zincirinde bildirimlerin hızla yayılmasını da sağlayabilirler (Şahin ve Ünver, 2005).

Kitapçıklar; Kitapçıklar hazırlamak grup çalışmasının başarı oranını artırmada etken olabilir. Diğer yandan adres kitapçığı, seyahat kitapçığı, yemek kitabı gibi bireysel çalışmalar da kitapçıklar aracılığıyla çocuklara sunulabilmektedir (MEB, 2016).

Anne babaların çocukları ve eğitimleri ile ilgili yeni bilgi ve gelişmelerden haberdar olmaları, çocuklarının yaptıkları işleri anlamaları için öğretmen veya çocuk tarafından hazırlanan kitapçıklar evlere gönderilebilir. Gönderilen kitapçı, ebeveynlerin günlük yaşamlarında kullanabilecekleri ve çocuklarının aile ortamında eğitimlerine katkı sağlayabilecekleri pratik bilgiler içermelidir (Ömeroğlu vd., 2006).

Öğretmenin çocuğun desteğiyle hazırlayabileceği kitapçığın teması, ebeveynin veya çocuğun ihtiyacına göre belirlenebilir. Okul öncesi eğitim kurumları tarafından hazırlanan kitapçıklarda okul, okulda yapılan çalışmalar, çocuğun eğitimi ve gelişimi hakkında bilgiler de yer alabilir. Bu kitapçıklar; eğitim kurumunun adres ve telefon numarasını, kurum personeli ve çocuklara yönelik iletişim kitapçığı, çocukların gezi sırasında gözlemledikleri ve yaptıkları etkinlikleri içeren seyahat kitapçığı ve yemeklerin anlatıldığı yemek tarifi kitapçığıdır.

Ayrıca “en çok görmek istediğim şeyler”, “sevdiğim şeyler”, “sevmediğim şeyler” vb. ilgili konuları hazırlayabilir ve velilerle iletişim kurabilir (Aral vd., 2002; Cömert ve Güleç, 2005).

Fotoğraflar, Ses ve Görüntü Kayıtları; Fotoğraflar, ses ve video kayıtları, öğretmenlerin velilerle etkin bir şekilde iletişim kurmak için kullanabilecekleri aile katılım etkinliklerinden biridir. Öğretmenler, çocukların okulda ve derslerde, önemli olaylarda, etkinliklerde ve akranları ve yetişkinlerle yaptığı ilginç konuşmalarda kaydettiği ilerlemeyi kaydetmek için fotoğraf, ses veya video ekipmanlarını kullanabilir.

Öğretmenler, çocukların parmaklarıyla tıngırdatarak söylediği, hikayeler anlattığı ve okul etkinliklerini (sınıf gezileri, tiyatro, müzik vb.) söylediği şarkıları kaydederek aileye gönderebilir (Ersoy, 2003; Çağdaş ve Seçer, 2006; Tezel Şahin ve Özyürek, 2010).

Okul öncesi dönemde özellikle çocukların okul ortamındaki ilk deneyimlerinin, katıldıkları etkinliklerin ve gezilerinin fotoğraflanması ve aileleri ile paylaşılması önemlidir. Öğretmenin çocukları çekebilmesi ve istedikleri zaman kullanabilmeleri için her sınıfta bir kamera olmalıdır (Aydoğan, 2017). Öğretmen tarafından çekilen fotoğraflar panolarda sergilenebilir veya velilere hediye edilmek üzere albüm hazırlanabilir (Aral vd., 2000; MEB, 2006).

Okul öncesi eğitim kurumlarının düzenlediği etkinliklerde, çocukların söylediği şarkıların, şiir okuduğu, oyun oynadığı, hikaye animasyonları ve katıldıkları tanıtım etkinliklerin kayıt altına alınması ve kullanılması ve önemlidir (Çağdaş ve Seçer, 2006).

Kaydedilen bu görüntüler daha sonra aile ile paylaşılacak ve çocuklarla tekrar izlenerek neler yapabileceklerinin farkında olmaları sağlanacaktır. Ayrıca ailelerden çocukların etkinliklerinin, özel günlerin ve okul dışı gezilerin video ve kayıtlarını getirmeleri istenilerek sınıf arkadaşları ve öğretmenleri ile paylaşmaları sağlanabilir. (Cömert ve Güleç, 2005; Temel vd., 2010)

Aile Toplantıları; Öğretmenlerin aileler ile etkileşimde kalmak için kullandıkları en sık yollardan biri de aile toplantılarıdır (Hornby, 2000). Eğitim öğretim yılının başında aile ile ilk görüşme, okulun müfredatını ve eğitim politikalarını tanıtmak ve diğer veli ve öğretmenlerle tanışma fırsatı sağlamak açısından önemlidir. Katılımın sağlanabilmesi için toplantı tarihi, saati, yeri ve gündemi toplantıdan önce velilere bildirilmelidir (Tezel vd., 2010).

Bu toplantılar, velilerin çocukları hakkında bilgi alışverişinde bulunmalarının, öğretmenlerin ve velilerin birbirlerini tanımalarının ve paylaşımlarda bulunmanın en iyi yollarından biridir. Bu tür toplantılar yılda birkaç kez yapılmalıdır. Öğretmenler ve veliler bilgi paylaşımında bulunmakta ve ev-okul deneyimlerini birbirlerine daha rahat bir ortamda aktarabilirler (Catron ve Allen, 2008).

Haber Mektupları; Haber mektubu, ebeveynleri okul gelişimi, programlar ve etkinlikler hakkında bilgilendirmek ve onları programa katılmaya ve desteklemeye davet etmek için yaygın olarak kullanılan bir araçtır(Ömeroğlu vd., 2004).

Okullar ve aileler arasında bilgi sağlayan haber bültenleri "günlük, haftalık veya iki haftada bir, aylık" gibi düzenli aralıklarla ailelere gönderilebilir (Cömert ve Güleç, 2005; Atakan, 2010). Öğretmen bültenlerinde; çocuklarının gün içinde ilk kez gerçekleştirebilecekleri davranışları, okulda öğrendiklerini pekiştirmek için evde yapabilecekleri etkinlik örneklerini, okul etkinlikleriyle ilgili bilgi ve fotoğrafları, okul önerilerini paylaşabilirler. Okulda tamamlayacakları proje çalışmaları hakkında bilgilendirilebilirler (Ersoy, 2003; Ömeroğlu ve Can Yaşar, 2005). Ayrıca, makale, broşür, düzenlenecek olan inceleme gezilerinin tarihlerini de içerebilir (Temel, 2001; Ömeroğlu vd., 2003).

Yazışmalar; Yazışmalar not kâğıtları veya iletişim defteri kullanılarak gerçekleştirilebilir (OBADER, 2013). Çift yönlü olarak gerçekleşen yazışma, okul ve aile arasındaki iletişimi sağlayan önemli bir araçtır. Bu süreçte öğretmen memnuniyetine veya önemli olaylar hakkında notlar yazabilir. Doğru kayıt ve raporların tutulmasında çocukların katılımı çok önemlidir (Ersoy, 2003).

Okul ve aile iletişimi için bazı okul öncesi kurumları, defterler veya günlükler kullanılır. Bu durumda, öğretmen her çocuk için ayrı bir defter hazırlamalı, her çocuğun etkinliklerini, başarılarını ve (varsa) sorunlarını kısa notlarla yazmalı ve çocuğun defterini haftada bir, iki haftada bir veya aylık olarak eve göndermelidir. Yazışma defterinde ebeveynlerin fikirlerini ifade edebilecekleri bir yer olmalıdır (Çağdaşlar ve Seçer, 2006). Çünkü öğretmenler tarafından bilgilendirme amaçlı gönderilen mektuplardan veliler memnuniyet duyarlar. Gönderilen mektupta öğretmenin ebeveynlere özel tavsiyelerde bulunabileceği yerler varsa ve mektubun sonunda çocuğun gelişim süreci hakkında kişisel notların bulunması ebeveynleri mutlu edecektir (Brewer, 2004).

Toplu Dosyalar; Çocuğun büyüme ve gelişiminin takip edilebilmesi için her çocuğun toplu bir dosyası olmalıdır. Toplu dosyalar, çocuğun tüm gelişim kayıtlarını, gözlem kayıtlarını ve etkinliklerini içeren büyük bir gelişimsel izleme dosyasıdır. Toplu dosya, çocukları daha iyi değerlendirebilmek için gelişim "takip kontrol listelerini, gözlem kayıtlarını, puanlama ölçeklerini, test verilerini, çocuk ve aile görüşme verilerini, bilgi sayfalarını, raporları, öğretmenlerin görüş ve değerlendirmelerini" içermelidir (Ömeroğlu vd., 2003; Temel vd., 2010).

Ayrıca, çocuklar tarafından gerçekleştirilen çeşitli etkinliklerin örnekleri, düzenli bir tarih sırasına göre dosyaya yerleştirilebilir. Çocukların zaman içindeki davranışlarını ve gelişimini izlemek için gözlem kayıtları ve anekdotlar kullanılabilir (MEB, 2006).

Okul Ziyaretleri; Velilerin okul politikasını anlamaları açısından önemli olan okul ziyaretleri, program etkinliklerinin anlaşılmasına da yardımcı olur. Henüz okula başlamamış çocuğun alacağı eğitim hakkında bilgi sahibi olmak ve okul kurallarını önceden öğrenmek için okul ziyaretleri yapılmalıdır. Okul öncesi dönemde hangi etkinliklerin gerçekleştirileceği konusunda gerekli bilgilere sahip olan ailelerin, çocukların oyun oynadıkları, etkinlik yaptıkları ve beslendikleri ortamları görmeleri gerekmektedir. Anne babaya göre değişmekle birlikte anne-babanın dönem içerisinde okul ziyaretleri yapması çocuğun yanında olduğunu hissettirmek için çocuğun gelişimi açısından önemlidir (Erdoğan ve Demirkasımoğlu, 2010). Okul ortamında ailelerin varlığını sağlayacak bu ziyaretler planlı bir şekilde yapılmalıdır. Okullarda “anneler günü, babalar günü”, vb. etkinlikler düzenleyerek ailelerin planlanan bu etkinliklere katılımı sağlanabilir (Abbak, 2008; Temel, 2008).

Aileler, okul ziyaretleri sırasında kamera sistemini kullanarak çocuklarını rahatlıkla gözlemleyebilmektedir. Bu uygulama sayesinde veliler, çocuklarının okula ve arkadaşlarına uyumunu ve etkinliklere katılımlarını gözleme fırsatı buluyor. Ebeveynler sistemin süresi ve amacı hakkında bilgilendirilmelidir (Temel vd., 2010). Okul öncesi bir kurumda böyle bir sistemin olması, ailelerin çocukların sınıf içindeki uyumlu davranışlarını anlamalarını sağlayarak, ortaya çıkan kötü düşünce ve endişelerden kurtulmalarına yardımcı olacaktır.

Geliş- Gidiş Zamanları; Okula geliş ve gidiş saati, aile içi iletişim etkinliklerinden biridir ve ebeveynlerle iletişim kurmak için önemli bir fırsattır (Aktaş Arnas, 2011).

Günümüz koşulları göz önüne alındığında, ebeveynler yoğun programları nedeniyle okuldaki aile katılımı etkinliklerine katılamayabilirler. Bu nedenle okula geliş ve gidiş saatleri, ailelerin çocukları hakkında bilgi almasına ve evdeki olumlu veya olumsuz durumları öğretmenlerine bildirmelerine olanak tanımaktadır. Öğretmenlerin geliş ve gidiş saatlerinde eğitim programını aksatmadan ve sınıftaki diğer öğrencileri tehlikeye atmadan görüşme yapmaları gerekmektedir. Geliş-gidiş saatlerinde yapılan görüşmelerin etkili olabilmesi için geliş-gidiş saatlerinin aile bireyleri ile iletişim kurma fırsatı sağlayacağı düşünülmektedir.

Öğretmenlerin geliş-gidiş saatlerinde aile bireylerini karşılaması ve selamlaşması üzerinde durulmalıdır. Ancak bu görüşmelerin kesintiye yol açmaması için faaliyetlerini geliş ve gidiş saatinde buluşabilecekleri şekilde dikkatli bir şekilde planlamaları gerekmektedir (Abbak, 2008; Yazar vd., 2010).

Bu zamanlarda çocuğun okuldaki vaktinin nasıl geçtiği, yapılan etkinlikler hakkında bilgi verilebilir ve evde yapılabilecek aktiviteler önerilebilir. Veliler de öğretmene öğrencinin evdeki hayatı hakkında bilgi verebilir. Bu dönemde öğretmenle kısa bir görüşme, özellikle yoğun çalışma nedeniyle okul etkinliklerine katılamayan ebeveynler için çok önemlidir (Aktaş Arnas, 2011; Tezel vd., 2010).

İnternet Temelli Uygulamalar; Günümüzde internet kullanımının yaygınlaşmasıyla birlikte öğretmenler, sosyal ağ uygulamaları aracılığıyla çocuklarla ilgili okul duyuruları, haber bültenleri, fotoğraf ve videoları aileleri ile paylaşmaya başlamıştır. Ayrıca okul öncesi web sitelerinde "eğitim projeleri, sınıf fotoğrafları, yemek listeleri ve okul tanıtım videolarının paylaşılması", velilerin okul ve çocukları hakkında bilgi edinmelerini kolaylaştırmaktadır (Aksoy, 2017).

Akıllı telefonların yaygınlaşması ile de okullar iletişim sağlamak için whatsapp gruplarını kullanmaktadır. Öğretmenler, etkinlikler hakkında bilgi vermek ve zamandan ve kağıttan tasarruf etmek için aileleri toplu olarak bilgilendirmek için whatsapp gruplarını tercih etmektedirler. Kurulan whatsapp grupları ile, öğretmenlerle yüz yüze iletişim kuramayan ailelerin hem öğretmenler hem de diğer ailelerle iletişim kurmasını bakımından son derece önem taşımaktadır (Balcı ve Tezel Şahin, 2018).

Ailelerin Eğitim Etkinliklerine Katılımı: Ailelerin çocuklarının eğitimine dahil edilmesi en zor aşamalarından biridir. Öğretmen öncelikle sınıftaki çocuklarla nasıl iletişim kurduğunu, onlarla nasıl konuştuğunu, hangi durumlarda onlara yardım ve rehberlik edeceğini aileye gözlemlene fırsatı vermelidir.

Bu nedenle veliler, çocuklarının eğitimine yönelik bilgi ve tutumlarını geliştirmek ve evde gelişimlerini nasıl destekleyeceklerini öğrenmek için öğretmeni bir model olarak görürler. Ebeveynler, sınıf katılımında farklı özelliklere sahip çocukların farklı yönlerini fark ederek başkalarına karşı tutum geliştirme deneyimi kazanırlar. Aileler sınıf içi etkinliklere katılarak, kurumları, öğretmenleri ve koşulları daha iyi gördükleri için beklentilerini gerçekçi bir şekilde değerlendirmeyi ve okula ve öğretmenlere güvenmeyi öğrenirler (Carlisle vd., 2005).

Öğretmen rehberliğinde velilerin zaman zaman katıldıkları sınıf içi ve ders dışı etkinlikler günlük etkinlik planına dahil edilir. Dikkat edilmesi gereken bir nokta, katılımın amacı ve yönteminin yılın başında planlanmış olmasıdır (Çağdaş ve Seçer, 2006). Sınıf içi etkinliklere veli katılımı, çocukları sınıf ortamında gözlemlemek ve program hakkında bilgi edinmek için önemlidir (Ersoy, 2003; Tezel Şahin ve Özyürek, 2010). Bu sayede ebeveynler evde çocuklarına destek olacak etkinliklerde gözlemledikleri bilgi ve becerileri kullanabilirler. Velilerin sınıf içi etkinliklere katılımı öğretmenlerle olan iletişimlerini de artıracaktır (Ersoy, 2003).

Ebeveynler, sınıf ve müfredat dışı etkinliklere çeşitli şekillerde katılabilir. Ebeveynlerin hobileri, meslekleri, ilgi alanları ve kültürel geçmişi vb. Dersler konu içerebilir ve müfredat daha da zenginleştirilebilir (MEB, 2006). Ebeveynlerin sınıf içi etkinliklere katılımı, "gözlemlemek, eğitmeniyi desteklemek, her etkinlikte yol göstermek ve rehberlik etmek" olarak ifade edilebilir (Tezel Şahin ve Özyürek, 2010).

Sınıf dışında "sinema ve tiyatro gibi etkinliklere katılmak, öğretmenleri denetlemek, okul gezileri yapmak, ağaç dikmek, çevre temizliği gibi araştırma projelerine katılmak" gibi etkinliklere katılabilirler.

Ebeveynler, sınıf içi ve sınıf dışı etkinliklere çeşitli şekillerde katılabilir. Ebeveynlerin hobileri, meslekleri, özel ilgi alanları ve kültürel geçmişi vb. konularda derse davet edilebilir ve dersler daha da zenginleştirilebilir (MEB, 2006). Sınıf dışında ise sinema ve tiyatro gibi etkinliklere katılma, alan gezileri yapabilme, öğretmenlere çocuklara bakma ve denetleme konusunda yardımcı olabilme, ağaç dikme, çevre temizliği gibi araştırma projelerine katılabilirler (Temel vd., 2010).

Ebeveynlerin çocuğun eğitim sürecine katılarak etkinliklerde yer alması öğrenme ortamının ve çocuğun gelişiminin desteklenmesi açısından önemlidir. Ebeveynler, çocuklarının sınıf etkinliklerine seyirci olarak katılma fırsatına sahip olduklarından, okulun eğitim programları hakkında bilgi alabilir ve onları nasıl destekleyeceklerini öğrenebilirler. Ayrıca zaman içinde çocuklarıyla olan iletişimlerini kolaylaştırmak ve güçlendirmek için ailenin pasif olarak dahil olduğu faaliyetlerden aktif olarak katıldıkları faaliyetlere geçmek, gönüllü ve en iyi şekilde katılmalarını sağlamak önemlidir (Temel vd., 2010; Aksoy, 2017).

Velilerin sınıf etkinliklerine katılabilmeleri için sınıf ortamında kendilerini rahat ve güvende hissetmeleri gerekmektedir.

Aynı zamanda velilere sınıf içi etkinliklere katılımlarının çocuklara ve öğretmenlere nasıl faydalı olduğunu anlatmak da katılımı artıracaktır. Bu amaçla öğretmenler, aileleri bu sorun hakkında bilgilendirebilir ve ev ziyaretlerinde veya yılın başındaki ilk veli toplantısında yardım isteyebilirler. Aile katılım formu hazırlanarak velilere, katılabilecekleri sınıf etkinliklerini ve uygun zamanlarını belirten bir bölümün yer aldığı bir bölüm gönderilebilir. Bu nedenle velilerin sınıfta neler yapabileceklerini anlamalarını, katılacakları etkinlikleri belirlemelerini ve uygun bir zaman aralığı belirlemeleri sağlayabilir (Brewer, 2004).

Velilerin sınıf etkinliklerine katılımını planlamak önemlidir. Öğretmenlerin velilerinin çalışma programlarını bilerek çalışma saatlerini uygun şekilde planlamaları önemlidir. Velilerin sınıf etkinliklerine katılımı kademeli bir şekilde yapılmalıdır. Bu aşamaları şu şekilde sıralayabiliriz (Aral vd., 2000; Ersoy, 2003; Çağdaş ve Seçer, 2006);

- Derslerin ve uygulanan program etkinliklerinin gözlenmesi
- Evde ve okulda eğitim materyallerinin hazırlanması,
- Öğretmene arşivleme, dokümantasyon, onarım, gezi ve diğer faaliyetlerde yardımcı olmak,
- Meslekleri veya becerileri ile ilgili konularda etkinlikler düzenleyerek çocuklarla paylaşımında bulunmak.

Veliler sınıf içi etkinlikleri planlama ve uygulama aşamasında olsalar bile yine de öğretmen rehberliğine ve desteğine ihtiyaç duyarlar. Öğretmenler, yapmayı planladıkları etkinliklerle ilgili görüş ve önerilerini sunmak için henüz etkinlik planlama aşamasındayken velilerle görüşmelidir.

Başvuru yapmadan önce veliler kendi hazırlıklarını kontrol etmeli ve olası sorunları ve çözümlerini sınıfta anlatmalıdır. Veli sınıfta olduğu sürece öğretmen sınıfta olmalı, bu zamanı dinlenmeye ayırmamalı, gerektiğinde etkinliklerde gözlem yaparak velilere yardımcı olmalıdır (Ersoy, 2003; Tezel Şahin ve Özyürek, 2010).

Ev Ziyaretleri; ev ile okul arasındaki iletişimi ve ailenin çocukların eğitimine katılımını sağlamanın en faydalı yollarından biridir. Ev ziyaretleri, özellikle okula gidemeyen veliler başta olmak üzere öğretmenlerle iletişime geçilmesinde önemli katkılar sağlayabilir ve öğretmen-aile ilişkisini güçlendirebilir.

Öğretmenlerin ev ziyaretleri sırasındaki gözlemleri, aile ortamının çocukları nasıl etkilediğini anlamalarını ve çocukların okuldaki davranışlarını daha doğru bir şekilde değerlendirmelerini sağlar (Weinstein ve Mignano, 1993). Ev ziyaretleri, ebeveynlerin değerlerini, çocuklarına yönelik tutum ve davranışlarını, çocuklarından ve ailelerinden beklentilerini anlamaların en iyi yollarından biridir (Ömeroğlu vd., 2003).

Öğretmenler, öğrencilerin aileleriyle birlikte yaşadıkları ev ortamı hakkında bilgilere erişmeleri için fırsatlar sağlar. Okul öncesi öğretmenleri, öğrencilerin bireysel olarak birbirlerini tanımaları, aileleri ile iyi iletişim kurmaları ve grup ortamlarından önce bireysel olarak tanışma fırsatı bulabilmeleri için ev ziyaretleri planlar ve gerçekleştirir. Ayrıca aileler çocuklarının eğitiminden sorumlu öğretmen ile görüşebilir, eğitim programları hakkında bilgi alabilir ve sorularına cevap bulabilirler (Brewer, 2004).

Ev ziyaretleri genellikle en etkili ve en basit yöntemlerden biri olarak belirtilmektedir (Yassar, 2005).

Bu ziyaretler sırasında elde edilen bilgiler çocukların eğitim ve gelişimlerini desteklemek amacıyla kullanılmaktadır. Anne babalar ev ziyaretleri sırasında çocukları ile yapabilecekleri aktiviteler ve çocuklarının eğitimini destekleyici bir eğitim ortamının nasıl hazırlanacağını da öğrenebilirler. Aileler ev ziyaretlerinde kendilerini daha kolay ifade etme fırsatları bulsalar da çocuklar öğretmenlerinin kendilerine değer verdiğini ve önemsendiğini düşünerek özgüvenlerini geliştirirler (Bağçeli Kahraman, vd., 2017; Çakmak, 2010; Ömeroğlu ve Can Yaşar, 2005).

Ev ziyaretlerinin amacına uygun olarak yapılabilmesi için öğretmenlerin planlı bir şekilde ev ziyaretleri yapmaları gerekmektedir.

Öğretmenler ev ziyaretleri yapmadan önce aile bireyleri ile iletişime geçerek bu ziyaretlerin sınıftaki tüm çocuklara yapılacağını, ziyaretin süresini ve çocukları ile ilgili paylaşımında bulunacaklarına dair açıklamalar yapması gerekmektedir (Morisson, 2003; Çakmak, 2010).

Evde Yapılacak Etkinlikler; Okul öncesi eğitimin devamlılığının ve bütünlüğünün sağlanması okulda verilen eğitimin evde, evde verilen eğitimin okulda desteklenmesi ile mümkün olacaktır.

Bu amaçla öğretmenlerin, okul öncesi eğitimle velilerinin çocukları hakkında bilgi sahibi olmalarını, ev ortamında uygulanan okul programının gelişimini desteklemelerini, çocuklarıyla geçirmeyi öğrenmeleri, çocuğun bireysel ya da özel ihtiyaçlarını desteklemek amacıyla velileri evde bireysel etkinlikler ya da evde yapabilecekleri programlar hazırlayabilir (MEB, 2006; Lemlech, 1999). Bu etkinliklerin sürekli ve düzenli olmasına özen gösterilmeli, etkinliklerin uygulama talimatlarının açık ve anlaşılır olmalı, etkinliklerin uygulama zamanı ve yöntemleri hakkında velilere bilgi verilmelidir. Gerekirse, etkinliği açıklamak için resim ve grafikler kullanılmalıdır (MEB, 2006).

Öğretmenler, ebeveynlerin evde çocuklarıyla yapabilecekleri etkinlikler hakkında eğitmek ve çocuklarının evde eğitimlerine katılmalarını sağlamak için haber mektubunu kullanabilirler. Haber mektubunda öğretmenler, çocuklarının okulda öğrendikleri hakkında ebeveynleri bilgilendirebilir, evde çocuklarıyla yapabilecekleri etkinlikler önerebilir veya çocuklarının eğitimini desteklemek için çalışma sayfaları gönderebilir. Okulun yürüttüğü proje çalışması kapsamında velilerden çocuklarıyla birlikte bir konu çalışıp bir sunum hazırlamaları istenebilir (AktaşArnas, 2011).

Öğretmenler zaman zaman velilere evde çocuklarına okumaları için kitap gönderebilir ve ayrıca velileri çocuklarına düzenli olarak okumaları için teşvik edebilir.

Anne-baba okuma yazma bilmiyorsa öğretmen velilere kitaptaki resimleri okumasını ve çocuklarına açıklamasını önerebilir. Veliler, okul tarafından verilen eğitime destek olmak ve çocuklarının okuldaki temel becerilerini geliştirmek için evde informal faaliyetler yürütebilirler. Çocukların ödevlerine yardım etmek ve onları kontrol etmek, çocuklarla oyun oynama ve çocukların okulla ilgili çalışmalarını hakkında görüşlerini paylaşma bunlardan sadece birkaçıdır. Ebeveynler ve çocuklar arasında birlikte yapabilecekleri düzenli aktivite zamanları oluşturmak mümkündür.

Bu günlük etkinliklerde çocuklar yeni keşifler yapabilir, gördüklerini ve duyduklarını anlatabilir ve merak ettiklerini sorabilir (Becker ve Epstein, 1982).

Ebeveynlerin evde eğitim faaliyetlerine katılmalarını sağlamak için öğretmenlerin yapabileceği şeylerden biri, ebeveynlerden çocuklarının eğitimi için evde materyal hazırlamalarını istemektir. Bu amaçla öğretmenler velilerden evde okudukları veya çocuklarına anlattıkları hikâyeleri kaydetmelerini isteyebilir veya evde çocukları ile kek ve bisküvi yaparken kamera ile kayıt altına alabilir, dinleyebilir ve konuşabilirler. Bu kayıtları sınıfta birlikte izleyebilirler.

Öğretmenler ayrıca, çocukların yıl boyunca öğrendikleri becerileri geliştirmelerine destek olmak için evde tamamlanabilecek etkinlikler düzenleyebilir ve yaz tatilinde ebeveynlere gönderebilir (Epstein ve Becker, 1982).

Hem çocuğu hem de ebeveyni içeren aile etkinlikleri göndermek, ebeveynlerin öğrenmenin yalnızca temel becerilerden daha fazlası olduğunu göstermesine yardımcı olur. Çeşitli araştırmalar, bir çocuğun başarısındaki en önemli faktörün, iyi planlanmış aile etkinliklerine ailenin katılımı olduğunu göstermiştir (Brewer, 2004).

Yönetim ve Karar Verme Süreçlerine Katılım; Velilerin okul yönetimine ve karar alma süreçlerine katılımı hem idari hem de eğitim alanında alınan her türlü karara görüş ve önerilerini ifade etme ve katılma biçimini alır. Bu süreçte veliler okul yönetim kurulunun ve okul aile birliğinin aktif üyeleri olabilirler. Ebeveynler, okul ve çocukları için hedeflerin belirlenmesine, planlı faaliyetlerin formüle edilmesi ve uygulanmasına, okul personeli meselelerinin değerlendirilmesine, kararlaştırılmasına ve okul bütçelerinin kullanılmasına katılabilir (Çakmak, 2010).

Okul ve veli birliklerinin okulla ilgili kararlarda aktif rol almaları çok önemlidir. Öğretmenler velilerin diğer velilerle etkileşimlerini desteklemeli; sohbet oturumları yapın veya ebeveynlere birlikte yapmaları için sorumluluk verin.

Bu etkinlikler sayesinde aileler birbirlerini daha iyi tanıma fırsatı bulacak ve okul-aile ilişkisinde kendilerini temsil etmeleri daha kolay olacaktır. Bu şekilde aileler, finansal destek sağlamanın yanı sıra, çocukların eğitimini etkileyen politikaların belirlenmesine, tasarlanmasına ve uygulanmasına yardımcı olacaktır (Coleman, 1997; Seçkin ve Koç, 1997).

Okul öncesi eğitim kurumunun niteliği ne olursa olsun velinin karar verme sürecine katılımı gereklidir. Potansiyel olarak etkili kararlar bilgi ve anlayışa dayalı olmalıdır.

Okulun politikasını belirlemek için veli temsilcilerinden oluşan bir yönetim kurulu oluşturulmalıdır. Planlama çalışmasının başından sonuna kadar, ebeveynler politika oluşturmaya doğrudan katılmalıdır. Bu sayede okul öncesi eğitimin planlama, uygulama, değerlendirme ve yönetim süreçlerinin her aşamasında aile dahil edildiğinde gerçek aile katılımından söz edilebilir (MEB, 2006).

2.3. Aile Katılımı ile İlgili Çalışmalar

Abdak (2008) çalışmasında; Milli Eğitim Bakanlığı'nın okul öncesi programında yer alan aile katılımı etkinliklerinin öğretmen ve veli gözüyle incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma Adana ili merkez ilçelerinde, çocukları okul öncesi eğitim alan 288 veli ve 61 okul öncesi öğretmene anket uygulanmıştır. Ayrıca 10 öğretmen ve 17 veli ile yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır.

Araştırma sonucunda öğretmenlerin mesleki deneyim ve eğitim durumlarına göre aile katılım etkinliklerine yer verme düzeylerinde farklılıklar olduğu belirlenmiştir.

Benzer şekilde velilerinde aile katılımı etkinliklere katılma düzeylerinin yaşlarına ve eğitim durumlarına göre farklılık gösterdiği saptanmıştır. Araştırmada ayrıca öğretmen ve velilerden kaynaklanan nedenlerden dolayı aile katılımı uygulamalarının beklenen düzeyde gerçekleştirilemediği belirlenmiştir.

Aktaş Arnas ve Bilaloğlu (2019)'nun yaptığı çalışmada aile katılım çalışmalarındaki engeller ve bu süreçte yaşadıkları sonuçları incelemiştir. Çalışmada nitel veri toplama araçları kullanılmıştır. Araştırmanın bulgularına baktığımızda öğretmenlerin yeterli bilgi düzeyine sahip olmadıkları konular aile katılımını artırma, aile katılımının önündeki engeller, okul aile iş birliğindeki sorunlar, ebeveynlerle aile katılımı açısından yaşadıkları sorunlar olarak ortaya çıkmaktadır. Bunun yanında araştırmada öğretmenler ve ailenin katılım açısından benzer engeller yaşadıkları saptanmıştır.

Yapılan araştırmada; okul öncesi eğitimde aile katılımının sağlanmasında öğretmen ve velilerin rolünü belirlemek ve karşılaştıkları engelleri ve sorunları anlamak amaçlanmıştır. Araştırma Adana İli Çukurova İlçesinde görev yapan 2 anaokulu öğretmeni ve 28 veliye görüşme yapılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın sonuçları, katılımcı öğretmenlerin aile katılımı etkinlikleri, aile katılımı engelleri ve aile katılımında okul-aile iletişimi konusunda yeterli farkındalık ve farkındalığa sahip olmadıklarını göstermiştir.

Velilerin okulla iletişim kurmaya ve çocuklarının eğitime katılmaya istekli oldukları ancak nasıl katılacaklarını bilmedikleri, okuldan ve öğretmenlerden yeterli desteği alamadıkları tespit edilmiştir. Velilerin aile katılımı konusunda öğretmenlerle iletişim sorunları yaşadıkları tespit edilmiştir.

Akkaya(2007) tarafından hazırlanan araştırma, okul öncesi kurumlarda aile katılımı faaliyetlerine ilişkin öğretmen ve veli algılarını belirlemeyi amaçlamıştır.

Araştırmada, Eskişehir’de ki bağımsız anaokullarında görev yapan 25 okulöncesi öğretmeni ve çocukları bu okullarda öğrenim gören 25 veli ile yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre; öğretmenin araştırmaya aile katılımı için öncelikle talep belirleme tablosunu uyguladığı ve tablodan elde ettiği sonuçlara göre araştırmayı belirleyip uyguladığı görülmektedir. Aile katılım araştırmasına ve bu etkinliklerin katılan tüm bireyler üzerindeki etkisine ilişkin öğretmen ve velilerin görüşleri örtüşmekte, herkesin aile katılım araştırmasına katılmaktan mutlu olduğunu söylediği görülmektedir.

Aile katılım çalışmalarının düzenlenmesinde ise; öğretmenlerin ağırlıklı olarak sınıf için aile katılımı etkinlikleri düzenledikleri, velilerin ise sinema, tiyatro, turizm, ağaç dikme vb. ders dışı aile katılımı etkinliklerine katıldıklarını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin, aile katılımı çalışmalarına ailelerin daha fazla katılmalarını ve babaların da aile katılımı çalışmalarına katılması beklentileri içerisinde oldukları, velilerin ise aile katılımı çalışmalarında öğretmen ve yöneticilerin farklı çalışmalar düzenlenmesi yönünde beklentilerinin olduğu saptanmıştır.

Altan (2019) tarafından hazırlanan yapılan araştırmada; okul öncesi eğitimde aile katılımı araştırmalarının ebeveynlerin yaşam boyu öğrenmelerine katkısını belirlenmesi amaçlanmıştır. Karma araştırma modelinde gerçekleştirilen araştırmanın nicel kısmına Bartın il merkezinde dört bağımsız anaokuluna çocukları giden 427 veli katılmıştır. Nitel kısmına ise sınıf içi aile katılımı etkinliklerine katılmış 15 veli katılmıştır.

Araştırma sonuçları, okul öncesi eğitim kurumları tarafından uygulanan aile katılımı araştırmasının anne babaların yaşam boyu öğrenme sürecine katkısının anne babalık durumu ve anne babalık durumuna göre yaş, eğitim durumu ve meslek açısından anlamlı farklılıklar oluşturmadığını göstermektedir. Veli toplantıları, öğretmenlerle bireysel görüşmeler, telefon görüşmeleri ve mesajlar (metin mesajları veya whatsapp) gibi aile katılımı etkinliklerinde velilerin daha fazla yer aldıkları, ayrıca okul web sitelerini takip ettikleri, veli eğitim seminerlerine katıldıkları, toplantıya katıldıkları tespit edilmiştir.

Atakan (2010) tarafından hazırlanan tarafından yapılan araştırmada; okulöncesi eğitimde aile katılım çalışmalarının öğretmen ve ebeveyn görüşlerine göre değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Araştırmada 20 ebeveynlerle görüşmeler yapılmış, 110 öğretmene ise anket uygulanmıştır.

Araştırmanın sonucunda; öğretmenlere uygulanan anket sonuçları ile ebeveynlerle yapılan görüşmelerin sonuçlarının birbirini desteklediği belirlenmiştir. Ayrıca, aile katılımı araştırmasında okul yönetimi, öğretmenler ve veliler vicdanlı ve sorumlu olurlarsa, aile katılımı araştırması belirtilen hedeflerine ulaşabilir.

Aytaç ve Kiraz(2020) tarafından yapılan çalışmada; Aileleri ve çocukları eğitim hayatında birleştirmek için tasarlanmış; bir araç olarak, zor ve sıkıcı olarak nitelendirilen "fen etkinlikleri uygulamaları" üzerine kurulmuştur. Bu çalışmada araştırmacılar, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde bir okul öncesi kurumunda öğrenim gören 25 öğrencinin ailelerine düzenli olarak sunulmak üzere 17 etkinlik hazırlamışlardır.

Araştırmanın sonuçları, yapılan etkinliklerin aile katılımını önemli ölçüde artırdığını ve çocukların başarılarında önemli farklılıklar ortaya koyduğunu göstermiştir.

Demirkasımoğlu ve Erdoğan(2010)'ın yaptığı çalışmada ebeveynlerin aile katılım çalışmalarına katılım durumları okul idarecileri, okul öncesi öğretmenleri ve ailelerin görüşleri belirlenmiştir. Araştırma nitel bir çalışma olup görüşme yöntemi kullanılmıştır. Çalışma grubu Ankara'daki devlet okullarında çalışan 10 öğretmen ve 10 okul yöneticisinden oluşmaktadır. Yarı yapılandırılmış görüşme tekniği ile veriler elde edilmiştir. Betimsel analiz yöntemi kullanılarak bulgular sunulmuştur. Araştırma sonuçlarını bakıldığında okul idarecileri ve öğretmenlere göre ailelerin çocukların eğitim sürecine katılmalarının gerekli olduğu fakat ailelerin bu konuda çekingen ve isteksiz oldukları ortaya çıkmıştır. Aile katılımının önündeki engellerin ise öğretmenlerin ve ebeveynlerin olumsuz tutumları oldukları belirlenmiştir.

Erkan vd. (2016)'nin çalışmasında çalışmada okul öncesi öğretmenleri, okul yöneticileri ve ebeveynlerin aile katılımına ilişkin algılarının incelenmesi ile ilgili çalışma yapılmıştır. Çalışma Ankara'daki okulöncesi kurumlarda çalışan 30 okul öncesi öğretmeni, 21 okul idarecisi ve 30 ebeveyn katılımı ile yapılmıştır. Veriler yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla elde edilmiş, betimsel analiz ile çözümlenmiştir. Araştırma bulgularına bakıldığında ailelerin ev etkinliklerine katılmayı engelleyen sebeplere bakıldığında; aileler, öğretmen ve okul yöneticileri aile kaynaklı engel olarak belirtmişlerdir.

Ebeveynlerin okul içindeki etkinliklere katılımını engel olan sebepler ise; okulun aile katılım etkinliklerine yer vermemesi olarak belirlenmiş, idareciler ve öğretmenler yaşanan sorunların ailelerden kaynaklandığını belirtmişlerdir.

Görür (2020) araştırmasında; MEB 2013 Okul Öncesi Eğitimi Programı ile Bütünleştirilmiş Aile Destek Eğitim Rehberi (OBADER)'nin kapsamında yer alan ailelerin katılımına ilişkin araştırmayı deneyimli okul öncesi öğretmenlerinin görüşlerine dayalı olarak incelemeyi amaçlamaktadır. Amaç doğrultusunda hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme soruları Edirne'nin Keşan ilçesindeki devlet ve özel okul öncesi kurumlarında çalışan 20 okul öncesi öğretmene yöneltilmiştir. Verilere içerik analizi ile ulaşılmıştır.

Çalışmanın sonucunda okul öncesi öğretmenlerinin aile katılım etkinliklerinde en fazla tercih ettikleri etkinlikler, bu etkinliklerin uygulanma sıklığı, aile katılım çalışmalarını planlarken ve değerlendirirken dikkat ettikleri hususlar, aile katılım etkinliklerinde karşılaştıkları engeller, düzenlenen aile katılım etkinliklerinin aile ve çocuk üzerindeki etkiler belirlenmeye çalışılmıştır.

Kızıltaş (2009)'ın araştırmasında okul öncesi eğitimde uygulanan aile katılım araştırmalarının 5-6 yaş çocukların dil becerilerinin gelişimine etkisini araştırmaktır. Araştırmada, aile katılım etkinliklerini kullanan bir deney grubu ile kullanmayan bir kontrol grubu arasında çocukların dil becerileri düzeylerinde anlamlı bir farklılık olup olmadığı belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırma sonuçları, deney grubundaki öğrencilerin dil becerilerinin aile katılımından olumlu yönde etkilendiğini göstermektedir. Deney grubu ailelerinin araştırmaya katılma konusundaki değerlendirmelerinin de olumlu olduğu görülmektedir. Dolayısıyla aile katılımının çocukların dil becerilerinin gelişimine olumlu etkisi olduğu tespit edilmiştir.

Kurtbaş (2019) tarafından hazırlanan çalışmanın amacı; Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı resmi ve özel okul öncesi eğitim kurumları tarafından yürütülen değerler eğitimine yönelik araştırmalarda aile katılımının etkilerine ilişkin öğretmenlerin algılarını ortaya çıkarmaktır. Amaç doğrultusunda hazırlanan anket formu; Çanakkale'deki Milli 457 okul öncesi öğretmene uygulanmıştır. Araştırmanın bulgularına göre, okul öncesi öğretmenlerinin değerler eğitimi öğretiminde rol model olması en yüksek düzeyde olduğu görülürken, ebeveynlere evde ve okulda materyal hazırlamada yardımcı olma en düşük düzeyde çıkmıştır.

Okul öncesi öğretmenlerinin görüşleri eğitim düzeylerine ve medeni durumlarına farklılık gösterirken, kıdemlerine ve cinsiyetlerine göre farklılık göstermediği saptanmıştır.

Koçyiğit (2015) tarafından yapılan çalışmanın amacı, ailelerin okul öncesi etkinliklere katılımı sırasında ortaya çıkan sorunlara ilişkin öğretmen, yönetici ve veli görüşlerini ve bu sorunlara yönelik çözüm önerilerini incelemektir. Araştırmaya Erzurum'un Palandöken ve Yakutiye ilçelerindeki 10 anaokulundan 10 öğretmen, 10 veli ve 10 yönetici katılmıştır. Sonuçlar, öğretmenlerin ve yöneticilerin çeşitli aile katılım etkinlikleri düzenlediğini ve ebeveynlerin bunlardan bir veya daha fazlasına katıldığını göstermektedir.

Katılımcılar, aile katılımı faaliyetlerinde karşılaştıkları sorunlar arasında şunlardan bahsetmişlerdir: isteksizlik; zaman eksikliği; tükenmişlik; olumsuz tutumlar; öğretmenlerin eşlerinin, ebeveynlerinin ve öğretmenlerinin davranışları; ilgisizlik; düşük katılım; kendilerini ifade edemeyen aileler; program değişiklikleri; ilgisizlik; aileler arasında okuma yazma bilmeme; etkisiz sunumlar; sürekli şikâyetler; kayırmacılık; çocuklarda dikkat eksikliği; ayrılma zorluğu; çatışmalar; finansal zorluklar. Öğretmenlerin habersiz ev ziyaretleri yapma, zaman ayırma, yardım alma, etkili iletişim kurma, yüksek düzeyde katılım sağlama, moderatörlük, bülten panolarını güncelleme, mentorluk yapma ve uyum sağlamaya çalışarak bu sorunlarla mücadele ettikleri gözlemlenmiştir.

Sarışık ve Sarışık (2021) tarafından yapılan araştırmalarında; okul öncesi öğretmenlerinin cinsiyet, yaş, eğitim durumu ve meslek yılları dikkate alınarak okul öncesi eğitime aile katılımını etkileyen faktörlere ilişkin görüşlerini incelemeyi amaçlamışlardır. Amaç doğrultusunda Sakarya İli Sapanca ilçesinde görev yapan okul öncesi öğretmenlerine okul öncesi eğitime aile katılımını etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla okul öncesi öğretmenlerine 5 soru sorulmuştur. Veriler betimsel olarak analiz edilmiştir.

Araştırmanın sonucunda; Ailenin okul öncesi eğitime katılımını etkileyen birincil faktörlerin çocuğun gelişimine katkı sağladığı görülmüştür.

Ebeveynlerin çoğunluğunun aile katılım etkinliklerine katılmama nedeni olarak çalışma saatlerinin önemli bir faktör olduğu görülmüştür. Aile katılımı etkinliklerinin büyük çoğunluğunun sınıf içi etkinliklerde olduğu görülmüştür. Aile katılım etkinliklerinin genel olarak özgüveni artırdığı görülmüştür. Okul yöneticilerinin genel olarak aile katılımı üzerindeki etkiyi destekledikleri görülmüştür.

Yakıcı (2018) tarafından hazırlanan araştırmanın temel amacı ailenin okul öncesi eğitime katılımını çeşitli değişkenler açısından incelemektir.

Kullanım amacına uygun olarak hazırlanan anket formu; 360 okul öncesi çocuğun ailelerine uygulandı. Yapılan araştırma sonucunda ailenin anaokuluna katılım düzeyinin her 3 alt boyutta da ortalamasının yüksek olduğu bulunmuştur. En yüksek payın eve katılım, en düşük payın ise okula katılım olduğu tespit edilmiştir. Ailenin okul öncesi eğitime katılımı cinsiyete ve çocuk sayısına göre farklılık göstermese de aile tipi, ebeveyn eğitimi, gelir düzeyi ve sosyoekonomik düzeye göre bazı açılardan önemli farklılıklar ve ilişkiler tespit edilmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM YÖNTEM

Bu aşamada araştırma deseni, evren ve örnekleme, araştırmada kullanılan veri toplama araçları, verilerin toplanma süreci ve verilerin analizinde kullanılan teknikler sunulmaktadır.

3.1. Araştırma Deseni

Bu araştırma nitel araştırmaya göre hazırlanmıştır. Nitel araştırma insanları veya toplumların insani veya toplumsal bir soruna yükledikleri anlamları anlamaya ve keşfetmeye yönelik bir araştırma yaklaşımıdır. Araştırma sürecinde araştırma soru ve uygulamaları ortaya çıkmakta, veriler genel olarak katılımcıların ortamlarında toplanmakta ve veriler tümevarımsal olarak temalara ulaşmaya yönelik analiz edilmektedir. Araştırmacı verileri yorumlayarak, bireysel anlamlara odaklanmaktadır, bundan dolayı da araştırma raporu esnek bir yapıya sahiptir. (Creswell, 2014).

Öğretmenlerin aile katılım sürecinde yaşadıkları bireysel deneyimleri ele alındığı için nitel araştırma deseni olan olgubilim deseni kullanılmıştır. Nitel araştırma desenlerinden olgubilim deseni, bireyin anlık deneyimlerinin tanımıdır (Edmonds ve Kennedy, 2017). Olgubilim Fenomenoloji olarak da kullanılmaktadır. Fenomenolojik araştırmalarda genelleme yapmak değil, olguları tanımlamak önemlidir (Akturan ve Esen, 2008). Aynı zamanda daha derinlemesine veri toplayabilmek amacıyla bu desen tercih edilmiştir.

3.2. Katılımcılar

Araştırmadaki katılımcılar Çanakkale İli Biga İlçe Milli Eğitim Müdürlüğüne Bağlı Bağımsız Anaokullarından görev yapan okul öncesi öğretmenlerinden seçilmiştir. 30 okul öncesi öğretmeni ile çalışılmıştır. Araştırmada katılımcılar belirlenirken amaçlı örneklem türlerinden ölçüt örnekleme türü kullanılarak seçilmiştir. Ölçüt örnekleme, örneklemin problemle ilgili olarak belirlenen niteliklere sahip kişiler, olaylar, nesnelere ya da durumlardan oluşturulmasıdır. Katılımcılar en az bir kez aile katılım çalışmasına katılan öğretmenler arasından rastgele seçilmiştir. Katılımcılar ile ilgili bilgiler Tablo 1'de gösterilmektedir.

Tablo 1

Katılımcılar ile ilgili değişkenler

Değişken	Kategori	f	%
Cinsiyet	Kadın	30	100%
	Erkek	0	0%
Yaş	18-25	3	10%
	26-30	6	20%
	31-40	12	40%
	41+	9	30%
Eğitim Durumu	Önlisans	2	7%
	Lisans	27	90%
	Yüksek Lisans	1	3%
Mesleki Deneyim Süresi	1-5 yıl	8	27%
	6-10 yıl	5	17%
	11-15 yıl	6	20%
	16+	11	37%
Medeni Durum	Evli	26	87%
	Bekar	4	13%

Katılımcılar incelendiğinde tamamının kadın katılımcı olduğu erkek katılımcı olmadığı görülmektedir. Katılımların yaş dağılımlarına bakıldığında üçünün 18-25 yaş arası, altısının 26-30 yaş arası, on ikisinin 31-40 yaş arası ve dokuzunun 41 yaş ve üzerinde olduğu görülmektedir. Eğitim durumlarına bakıldığında ikisinin önlisans, yirmi yedisinin lisans ve bir kişinin yüksek lisans mezunu olduğu görülmektedir.

Katılımcıların mesleki deneyim sürelerine bakıldığında sekiz kişinin 1-5 yıl arasında olduğu, beş kişinin 6-10 yıl arasında olduğu, altı kişinin 11-15 yıl arasında olduğu ve on bir kişinin de 16 yıl ve üzerinde olduğu görülmektedir. Katılımcıların medeni durumlarına bakıldığında %87 lik kısmın evli, %13 kişilik kısmın ise bekar olduğu görülmektedir.

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmadaki veriler, araştırmacı tarafından oluşturulmuş görüşme formu (Ek 1.Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitimde Aile Katılımına Olan Görüşleri) ile elde edilecektir. Görüşme formu öğretmenler için hazırlanmıştır. Konu ile ilgili sorular hazırlanmadan önce ilgili literatürler taranıp kurumsal çerçeveden faydalanılarak soru adayları oluşturulmuştur. Hazırlanan örnek soruların ardından alanında uzman kişilerin görüşleri alınarak görüşme formunda kullanılacak asıl sorular belirlenmiştir.

Sorular öğretmenlerin deneyimlerini anlatabilecekleri şekilde oluşturulmuştur. Görüşme formu iki bölümden oluşmaktadır. Görüşme formunda öğretmenlerin yaş, cinsiyet gibi özelliklerini belirlemeye yönelik 5 tanımlayıcı soru ve araştırma sorularına yanıt vermek üzere hazırlanmış açık uçlu 11 soru bulunmaktadır.

3.4. Verilerin Toplanması

Verilerin toplanma aşamasını geçmeden önce alınması gereken izinler alınarak veri toplama aşamasına geçilmiştir (Ek-3 Etik Kurul İzni, Ek-4 Meb İzni). Araştırmanın verileri Ocak 2024- Şubat 2024 tarihleri arasında toplanmıştır. Araştırmaya katılım tamamen gönüllülük esaslı gerçekleşmiştir. Katılımcılarla görüşmeler kendi okullarında ve kendilerine uygun gördükleri yerlerde yapılmıştır. Katılımcıların kabul etmesi halinde öncelikle görüşmeye izin verdiklerine dair form imzalatılmıştır. Daha sonra görüşmelere başlanmış ve görüşmeler ortalama 20-25 dakika sürmüştür. Görüşmeler araştırmacı tarafından not edilmiş aynı zamanda ses kayıt cihazı ile kayıt altına alınmıştır. Sonrasında araştırmacı tarafından veriler transkript edilmiştir.

3.5. Verilerin Analizi

Araştırmanın verileri içerik analizi yoluyla çözümlenmiştir. İçerik analizinde temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır.

İçerik analizi ile veriler tanımlanarak, verilerin içerisinde gizli olabilecek gerçekler ortaya çıkarılmaya çalışılmaktadır.

İçerik analizi sonuçlar betimsel bir anlatımla sunulmakta ve doğrudan alıntılara yer verilmektedir. Ayrıca ortaya çıkan temalar ve kategoriler kapsamında elde edilen bulgular açıklanarak yorumlanmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2013).

İçerik analizinde dört basamak ile veriler toplanır. Birinci basamak ile veriler kodlanır. İkinci basamakta temalar belirlenir, diğer basamakta tema ve kodlar düzenlenmektedir. Son basamakta ise araştırma bulguları tanımlanmakta ve yorumlanmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Bu araştırma da buna benzer basamaklar kullanılarak kodlar ve temalar oluşturulmuştur. Daha sonra frekans hesaplaması ile tablolar oluşturulmuştur. Bunun yanında katılımcıların görüşlerine de doğrudan alıntılanma ile yer verilmiştir. Araştırmanın katılımcıları olan okul öncesi öğretmenleri Ö₁, Ö₂, Ö₃...Ö₂₀ şeklinde kodlanmıştır.

Araştırma soruları iki veri kodlayıcısı tarafından analiz edilmiştir. Katılımcı cevaplarının görüşme sorularıyla uyuyup uyuşmadığına bakılarak ilişkili olmayan cevaplar çıkartılmıştır. Araştırmaya verilmiş olan cevaplar iki veri kodlayıcısı tarafından ayrı ayrı kodlanmıştır. Kodlardan yola çıkarak temalar oluşturulmuş, çıkan bulgular sistematik ve açık bir dille yazılmıştır. Son olarak iki veri kodlayıcısının oluşturduğu tema ve kodlar karşılaştırılmış, ortak karar verilemeyenler soruların dışında bırakılmıştır. Güvenirliğin belirlenmesinde Miles-Huberman'ın (Güvenirlik=Görüş birliği/Görüş birliği+Görüş ayrılığı) formülü kullanılmıştır (Miles ve Huberman, 1994).

1. İlk araştırma sorusundan elde edilen kodların uyuma yüzdesi %100'dür.
2. Sonraki araştırma sorusundan elde edilen kodların uyuma yüzdesi %98'dir.
3. Üçüncü araştırma sorusundan elde edilen kodların uyuma yüzdesi %95'tir.
4. Dördüncü araştırma sorusundan elde edilen kodların uyuma yüzdesi %97'dir.
5. Beşinci araştırma sorusundan elde edilen kodların uyuma yüzdesi %94'tür.
6. Altıncı araştırma sorusundan elde edilen kodların uyuma yüzdesi %100'dür.

7. Yedinci araştırma sorusundan elde edilen kodların uyuşma yüzdesi %96'dır.
8. Sekizinci araştırma sorusundan elde edilen kodların uyuşma yüzdesi %97'dir.
9. Dokuzuncu araştırma sorusundan elde edilen kodların uyuşma yüzdesi %95'tir.
10. Onuncu araştırma sorusundan elde edilen kodların uyuşma yüzdesi %94'tür.
11. On birinci araştırma sorusundan elde edilen kodların uyuşma yüzdesi %97'dir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM BULGULAR

Araştırmanın bu aşamasında, araştırmanın amacı ve alt amaçları doğrultusunda elde edilen bulgulara ve bulguların yorumlarına yer verilmiştir.

4.1. Okul Öncesi Eğitimde Program Uygulanırken Aile Katılım Çalışmalarına Yer Verilme Durumunun Değerlendirilmesi

Katılımcı öğretmenlerin okul öncesi eğitim programı uygularken aile katılım çalışmalarına yer verip vermeme durumları Tablo 2’de belirtilmiştir.

Tablo 2

Aile katılım çalışmalarının uygulanması

Tema	Kodlar	f	%
Aile Katılım Çalışmalarının Uygulanması	Uyguladı	30	%100
	Uygulamadı	0	%0

Katılımcıların okul öncesi eğitim programında aile katılım etkinliklerin yer verme durumları incelendiğinde tüm katılımcıların aile katılımına yer verdikleri görülmektedir. Aile katılım çalışmalarına yer vermeyen katılımcı bulunmamaktadır.

4.2. Katılımcıların Aile Katılım Çalışmaları Uyguluyorsa Ne Sıklıkla Uygulama Yaptıklarının Değerlendirilmesi

Katılımcı öğretmenlerin programda aile katılıma yer verme sıklıkları Tablo 3’te belirtilmiştir.

Tablo 3

Aile katılım çalışmalarının uygulanma sıklığı

Tema	Kodlar	f	%
Aile Katılım Çalışmalarının Uygulanma Sıklığı	Haftada Bir Kez	12	%40
	Ayda Bir Kez	9	%30
	İki Haftada Bir Kez	5	%17
	Bir Dönem	3	%10
	Her Gün	1	%3

Katılımcıların aile katılım çalışmalarını ne sıklıkla yaptıkları incelendiğinde 5 ayrı kod görülmektedir. Katılımcıların %10'luk kısmı ($f=3$) aile katılım çalışmalarını çocukları tanıma sürecini geçirdikten sonra sadece bir dönem boyunca yaptıklarını belirtmektedir. %30'luk kısmı ($f=9$) sınıf mevcuduna da bakarak aileleri sıraya koyduğunu ve aile katılım çalışmalarına ayda bir kez yer verdiklerini söylemektedir. %17'lik kısmı ($f=5$) aile katılım çalışmalarına iki haftada bir kez yer verdiklerini, %40'lık kısmın ($f=12$) aile katılım çalışmalarına haftada bir kez yer verdiklerini söylemektedir. Katılımcıların %3'lük kısmı ($f=1$) da eve ödevler ve görevler göndererek velileri her gün yer aile katılım çalışmalarına dahil ettiklerini söylemektedir. Katılımcıların görüşlerine bakıldığında;

Her gün uygulama yaptığını söyleyen katılımcının görüşü;

- Aile katılım çalışmalarını eve ödev göndererek her gün uygulamış oluyorum. Çeşitli aile katılım çalışmalarına da yer veriyorum fakat eve gönderilen görevler ile her gün katılım sağlamış oluyorum. (Ö₁₂)

Diğer görüşler;

- Aile katılım çalışmalarına ayda bir kez yer veriyorum. (Ö₂)
- Hafta sonu göndermiş olduğum ödevler ile aile katılım çalışmalarına her hafta yer vermiş oluyorum. (Ö₆)

- İlk dönem çocukları tanımaya vakit ayırıyorum ve aile katılım çalışmaları yapmıyorum. İkinci dönem aile katılım çalışmalarına yer veriyorum. (Ö15)

4.3. Katılımcıların Okul Öncesi Eğitim Programında Aile Katılımında En Fazla Kullandıkları Etkinliklerin Neler Olduğunun Değerlendirilmesi

Katılımcı öğretmenlerin okul öncesi eğitim programında aile katılım çalışmaları uygularken en fazla hangi etkinliklere yer verdikleri Tablo.4'te belirtilmiştir.

Tablo 4

Aile katılım çalışmalarında kullanılan etkinlik çeşitleri

Tema	Kodlar	f	%
Aile Katılım Çalışmalarında Kullanılan Etkinlik Çeşitleri	Türkçe-Dil	6	%20
	Deney	5	%17
	Veli istediğine bağlı	4	%13
	Sanat Etkinlikleri	3	%10
	Hikaye Anlatımı	3	%10
	Çeşitli Etkinlikler	2	%7
	Yaparak- Yaşayarak	2	%7
	Veli Yeteneğine bağlı	2	%7
	Kavram Odaklı	2	%7
	Kitap okuma	2	%7
	Okuma-Yazma	2	%7
	Oyun	2	%7
	Fen	2	%7
	Veli Bülteni	1	%3
	Sınıf İçi Etkinlikler	1	%3

Tablo 4'ün devamı

Ev Etkinlikleri	1	%3
Kurabiye yapımı	1	%3
Artık materyal	1	%3
Zeka Oyunları	1	%7
Yeni Bilgiler Sağlayan	1	%3
Hazır bulunuşluğa Göre	1	%3
Gösterip-Yaptırma	1	%3
Yön.	1	%3
Proje tabanlı	1	%3
Gezi	1	%3

Katılımcıların aile katılım çalışmalarında kullandıkları etkinlik çeşitlerine bakıldığında 3 kişi (%10) velilerin daha kolay uyguladıklarını düşündükleri için hikaye anlatımı etkinliklerine yer verdikleri, 2 kişinin (%7) kavram kazandırmaya odaklı etkinliklere yer verdikleri, 1 kişinin (%3) öğretmenin anlattıklarından çok çocuklara yeni bilgiler edindirici etkinliklere yer verdiğini, 4 kişinin (%13) süreci tamamen velilere bıraktığı ve velilerin istekleri doğrultusunda etkinliğe karar verdikleri onların istediği etkinlikleri uyguladıklarını söylemektedir. 1 kişinin (%3) veli bültenindeki etkinliklere göre aile katılımına yer verdiği, 1 kişinin (%3) sınıf içi uygulamalarda aileleri çağırarak aile katılımına yer verdiği, 1 kişinin (%3) eve etkinlikler göndererek aileleri çalışmalara dahil ettiği, 2 kişinin (%7) aile katılım çalışmalarında çeşitli etkinliklere yer verdiği tek bir tür ile sınırlı kalmadığı görülmektedir. 2 kişinin (%7) çocukların yaparak yaşayarak deneyim kazanabilecekleri etkinliklere yer verdikleri, 2 kişinin (%7) velilerin yeteneği doğrultusunda ne yapmak istiyorlarsa o etkinlik çeşidine karar verdikleri, 5 kişinin (%17) Deney türünü kullandığı, 2 kişinin (%7) kitap okuma etkinliğini kullandıkları, 1 kişinin (%3) kurabiye yapımından faydalandığı, 1 kişinin (%3) artık materyallerden yararlandığı, 6 kişinin (%20) Türkçe-Dil Etkinliklerini kullandıkları görülmektedir.

Bunun yanında 2 kişinin (%7) okuma-yazma çalışmalarına yer verdikleri, 1 kişinin (%3) zeka oyunlarına yer verdikleri, 3 kişinin (%10) sanat etkinliklerini tercih ettikleri görülmektedir.

1 kişinin (%3) çocukların hazır bulunuşluk düzeyine bakarak etkinlik çeşidini seçtiği, 1 kişinin (%3) gösterip yaptırma tekniğini içeren etkinlikler tercih ettiği, 1 kişinin (%3) proje tabanlı etkinlikler tercih ettiği görülmektedir. 2 kişinin (%7) oyun etkinliklerine yer verdikleri, 2 kişinin (%7) fen etkinliklerine yer verdikleri, 1 kişinin (%3) de gezi çalışmalarına yer verdiği görülmektedir. Katılımcıların görüşlerine bakıldığında;

- Aile katılım çalışmalarında hikaye anlatımına ağırlık veriyorum. Çünkü çocukların kitaplardan uzaklaştığını düşünüyorum ve kitaplarla yakınlaşmaları ile aile katılımlarında da kitaplara yer veriyorum. (Ö₁)
- Her çeşitte etkinliğe yer vermeye çalışıyorum. Ayın kavram ve kazanımını veliye göre uyarlayarak sürece aktarıyorum. (Ö₅)
- Çeşitli etkinliklere yer vermeye çalışıyorum. Aile katılımın amacı aileleri sürece dahil etmek o yüzden önemli olanın ailenin katılıp çocuğunu sınıf ortamında görerek beraber vakit geçirmesi olduğunu düşünüyorum. (Ö₇)
- Aile katılım çalışmalarında kurabiye yapımı, kitap okuma, artık materyal çalışması gibi etkinliklere yer veriyorum. Çünkü bu etkinlikleri veliye yaptırmak daha kolay oluyor ve çocukların deneyim yaşayabilmesi için ortam hazırlanmış oluyor. (Ö₁₁)
- Aile katılım çalışmalarında zeka oyunlarına yer veriyorum çünkü çocukların dikkatini arttırdığını düşünüyorum. Bunun yanında Türkçe dil etkinliklerine ve okuma yazma etkinliklerine yer veriyorum. Tablet vb. kullanımı yüzünden dil becerilerinin gelişmediğini düşündüğüm için ve 1. Sınıfa hazırlığı desteklemek adına bu etkinliklere yer veriyorum. (Ö₁₄)

- Daha çok okuma-yazma etkinliklerini tercih ediyorum. Çünkü eve gönderimi daha kolay oluyor ve diğer etkinliklere aileler çok sıcak bakmıyor bu şekilde daha verimli oluyor. (Ö₂₅)

Katılımcıların görüşlerine baktığımızda genelde çocukların ilgi, istek ve ihtiyaçlarının yanında velilerin de düşüncelerine göre etkinlikleri belirledikleri görülmektedir. Çoğunlukla Türkçe dil, hikaye anlatımı, deney, sanat etkinliği ve velilerin isteği doğrultusunda belirlenen etkinliklere ağırlık verildiği görülmektedir.

4.4. Okul Öncesi Eğitimde Ailelerin Aile Katılımına İlgisi ve Desteğinin Değerlendirilmesi

Katılımcı öğretmenlerin okul öncesi eğitimde ailelerin aile katılımına ilgisi ve desteği ile ilgili değerlendirmeleri Tablo. 5'te gösterilmektedir.

Tablo 5

Okul öncesi eğitimde ailelerin aile katılımına ilgisi ve desteğinin değerlendirilmesi

Tema	Kodlar	f	%
Ailelerin Aile Katılımına İlgisi ve Desteği	Yeterli	19	%63
	Yetersiz	5	%17
	Kısmen	5	%17
	Öğretmenden gelen desteğe bağlı	1	%3

Katılımcıların ailelerin eğitim sürecine katılımları hakkındaki görüşlerine bakıldığında 19 (%63) katılımcı ailelerin genel olarak verilen görevleri yerine getirdiklerini, öğretmene destek olduklarını bu yüzden de katılımı yeterli buldukları görülmektedir. 5 kişinin (%17) katılım ve desteği yetersiz bulunduğu, 5 kişinin (%17) kısmen yeterli bulunduğu ve 1 kişinin (%3) öğretmenden gelen desteğe bağlı olarak yeterli bulunduğu görülmektedir. Katılımcıların görüşlerine bakıldığında;

- Ailelere destek olduğumda ve süreç ile ilgili yeterli bilgi verdiğimde katılım daha fazla oldu. (Ö₂)
- Tüm veliler maalesef okul öncesi eğitimin önemi konusunda çok bilinçli değiller bu yüzden kısmen destek oluyorlar. (Ö₂₃)
- Velilerin yeterli desteği gösterdiklerini düşünmüyorum. Benim söylemem ve sürekli yaptığım hatırlatmalar ile sürece dahil oluyorlar. (Ö₃₀)

Tablo 5'e ve katılımcı görüşlerine bakıldığında büyük bir çoğunluk ailelerin eğitim sürecine destek verdiklerini düşünüyor. Bunun dışında destek görmediklerini ve ailelere yeterli bilgilendirmelerin verilmesi gerektiğini düşünen öğretmenlerde bulunmaktadır.

4.5. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Okul Öncesi Alanda Düzenledikleri Etkinliklere Ailelerin Katılımlarının Değerlendirilmesi

Katılımcı öğretmenlerin düzenledikleri etkinliklere ailelerin katılımları hakkındaki değerlendirmeleri Tablo. 6'da gösterilmektedir.

Tablo 6

Okul öncesi öğretmenlerinin okul öncesi alanda düzenledikleri etkinliklere ailelerin katılımlarının değerlendirilmesi

Tema	Kodlar	f	%
Ailelerin Etkinliklere Katılımlarının Değerlendirilmesi	Velilerin İstekli Olması	12	%40
	Gönüllülük Esaslı	3	%10
	Velilerin Merak Duygusu	2	%7
	İsteksiz Olmak	2	%7
	Bilgi Eksikliği	2	%7
	Rehber Olma	2	%7
	Çocuklarla Keyifli Vakit Geçirme	1	%3

Tablo 6'nın devamı

Mutlu Olmak	1	%3
Olumlu Bakış Açısı	1	%3
Çocuk sayısına göre	1	%3
Ev Etkinliklerine Yönelik İsteksizlik	1	%3
Velilerin Hazırlıklı Gelmesi	1	%3
Yabancı Uyrukluların Dil Problemi	1	%3
Çaba Sarf Etmeleri	1	%3
Olumlu Bakış Açısı	1	%3
İletişimde Bulunma	1	%3
Bilinçli Olmama	1	%3
Etkinliklerde Seçici Davranma	1	%3
Öğretmenin Etkinlik Belirlemesi	1	%3
Ailelerin Eğitim Düzeyine Göre Değişkenlik	1	%3

Katılımcıların okul öncesi alanda düzenledikleri etkinliklere ailelerin katılımlarını nasıl değerlendirdiklerine bakıldığında 12 kişi (%40)velilerin istekli şekilde öğretmene destek olduklarını ve söylenen her şeye katıldıklarını söylemiştir. 1 kişi (%3) velilerin hazır bir şekilde geldiğini, 1 kişi (%3) velilerin aile katılımında mutlu olduklarını, 2 kişi (%7) velilerin isteksiz olduklarını, 1 kişi (%3) yabancı uyruklularla dil problemi yaşadıklarını ve bu yüzden zorluk yaşadığını söylemektedir. 1 kişi (%3) velilerin aile katılımı için çaba sarf ettiklerini, 1 kişi (%3) ailelerin aile katılımı çalışmalarında çocuklarla keyifli vakit geçirdiklerini söylemektedir. 2 kişi (%7) velilerin aile katılım çalışmalarına meraklı bir şekilde katıldıklarını, 1 kişi (%3) velilerin bu çalışmalara olumlu bakış açısıyla geldiklerini söylemektedir. 1 kişi (%3) çocuk sıralamasına göre velilerde ilginin değiştiğini ilk çocuklarında velilerin her zaman daha meraklı ve istekli olduğunu düşünmektedir.

1 kişi (%3) ev etkinliklerine yönelik isteksiz oldukları bu çalışmalara zaman ayırmak istemediklerini söylemektedir.

3 kişi (%10) gönüllülük esaslı katılım olduğunu, 2 kişi (%7) velilerde bilgi eksikliği olduğunu bu yüzden aile katılımına önyargılı olduklarını söylemektedir. 2 kişi (%7) velilere rehber olunması gerektiğini düşünmektedir. 1 kişi (%3) aile katılımı çalışmalarının velilere olumlu bakış açısı kazandırdığını, 1 kişi (%3) ailelerle iletişimde bulunmaya katkı sağladığını söylemektedir. 1 kişi (%3) velilerin bu konuda bilinçli olmadığını, 1 kişi (%3) velilerin etkinliklerde seçici davrandıklarınını, 1 kişi (%3) ğretmenlerin etkinlik bulunduğunu, 1 kişi (%3) ise ailelerin eğitim düzeyine göre katılımı değişkenlik olduğunu söylemektedir. Katılımcıların görüşlerine bakıldığında;

- Velilere destek olduğumda daha istekli ve aktif oldular. Çocuklar açısından aile katılımını etkili oluyor çocuklar annelerini sınıfta gördüklerinde mutlu oluyorlar. (₂)
- Hepsi severek ve isteyerek katılıyor. Çocuklarıyla beraber etkinlik yapmaktan keyif alıyorlar. Süreç ile ilgili bilgi sahibi olmuş oluyorlar. (₈)
- İlk ocuklarda aileler hep daha hevesli ve istekli oluyorlar. ocuk sırası değiştiğinde bu durumda da değişkenlik oluyor. İlgisi azalıyor. Ev etkinliğinde vakit azlığından dolayı katılımı isteksiz olabiliyorlar. (₁₃)
- Ailelere ocukla iletişim konusunda aile katılımı etkinlikleri rehber oluyor. Okula bakış açıları olumlu oluyor. (₂₂)
- Veliler aile katılımı konusunda iyi değiller. Yetersizler ve katılım az oluyor. (₂₇)
- Ailelerin eğitim düzeyine göre değişiyor. Veliler sınıfa gelerek sınıfın durumunu görmüş oluyorlar. (₂₈)
- Velilerin zamanlama ile ilgili sorunu oluyor. Evle ilgili çalışmaları da iyi değerlendiremiyorlar. (₂₉)

Tablo 6'ya bakıldığında katılımcıların aileler ile ilgili pek çok görüşü bulunmaktadır. Katılımcıların %40'lık kısmı velilerin aile katılım çalışmalarına karşı istekli olduklarını düşünmekte ve genellikle aile katılımına karşı değerlendirmenin olumlu görüşler altında toplandığı görülmektedir.

4.6. Okul Öncesi Eğitimde Hangi Ebeveynin Daha Sık Katılım Gösterdiğinin Değerlendirilmesi

Katılımcı öğretmenlerin okul öncesi eğitimde hangi ebeveynin daha sık katılım gösterdiği ile ilgili bilgiler Tablo. 7'de gösterilmektedir.

Tablo 7

Okul öncesi eğitimde hangi ebeveynin daha sık katılım gösterdiğinin değerlendirilmesi

Tema	Kod	f	%
Sürece katılım gösteren Ebeveyn	Anne	30	% 100

Tablo 7'de ki verilere bakıldığında “Aile katılımında annelerden mi babalardan mı daha fazla destek görüyorsunuz?” sorusuna tüm katılımcıların annelerden cevabını verdikleri görülmektedir.

4.7. Okul Öncesi Eğitimde Aile Katılımının Arttırılmasına Yönelik Önerilerin Değerlendirilmesi

Katılımcı öğretmenlerin okul öncesi eğitimde aile katılımının arttırılmasına yönelik katılımcıların söyledikleri öneriler Tablo. 8'de gösterilmektedir.

Tablo 8

Okul öncesi eğitimde aile katılımının arttırılmasına yönelik öneriler

Tema	Kodlar	f	%
Aile Katılımının Arttırılmasına Yönelik Öneriler	Veli Bilgilendirmesi	9	%30
	Aile Fikirlerinin Sürece Dahil Edilmesi	4	%14
	Seminer Verilmesi	2	%7
	Ev Çalışmaları	2	%7
	Zorunluluk	2	%7
	Zamanlama	2	%7
	Dikkat Çekici Etkinlikler	1	%3
	Etkinlik Türlerinde Farklılık	1	%3
	Okul Önemi	1	%3
	Okul Öncesi Eğitimin Farkındalığı	1	%3
	Veli Toplantıları	1	%3
	Bireysel Görüşmelerle Anlatım	1	%3
	Okul-Aile-Çocuk İşbirliği	1	%3
	Sertifika Takdimi	1	%3
	Görsel Desteklenme	1	%3
	Reklamı Arttırma	1	%3
	Baba İle İşbirliği	1	%3
	Veli Tercihi İle Etkinlik Belirleme	1	%3
	Öğretmen Yaratıcılığı	1	%3

Tablo 8'in devamı

Etkinlik Çeşitliliği	1	%3
Fiziki Şartlarda Düzenleme	1	%3
Proje Çalışmaları	1	%3
Sürekli Tekrarlar	1	%3

Katılımcıların okul öncesi eğitimde aile katılımının arttırılmasına yönelik önerilerine bakıldığında daha çok velilerin sürece katılımlarıyla ilgili öneriler gelmiştir.

Örneğin veli bilgilendirmesini 9 kişi (%30), aile fikirlerinin sürece dahil edilmesi gerektiğini 4 kişi(%14), ailelere seminer verilmesi gerektiğini 2 kişi(%7), ev çalışmaları ile ailelerin süre katılması gerektiğini söyleyen 2 kişi(%7), zamanlama ile ilgili 2 kişi(%7), babalar ile işbirliği yapılması gerektiğini 1 kişi (%3), velilerin tercihleri ile etkinliklerin belirlenmesi gerektiğini 1 kişi (%3) söylemektedir.

Velilerle ilgili öneriler dışında gelen bir diğer öneri de öğretmenlerle ilgili çalışmalara yöneliktir. Bunlar dikkat çekici etkinlikler yapılmasını öneren 1 kişi (%3), etkinlik türlerinde farklılıklar olması gerektiğini öneren 1 kişi (%3), öğretmenlerin veli toplantıları ile velileri sürece katmalarını öneren 1 kişi (%3) bulunmaktadır.

Bireysel görüşmeler ile velilere aile katılımın önemini anlatılmasını öneren 1 kişi (%3), velilere katılımından dolayı sertifika verilmesini öneren 1 kişi (%3), öğretmen yaratıcılığı ile ilgili öneride bulunan 1 kişi (%3), öğretmenlerin etkinlik çeşitliliğini arttırmalarını öneren 1 kişi (%3) bulunmaktadır.

Bunun yanında son olarak yönetim ile ilgili önerilerde bulunan katılımcılarda mevcuttur. Yönetimin aile katılımını zorunlu kılmasını söyleyen 2 kişi (%7), okulun önemini yönetim tarafından anlatıldığında daha etkili olacağını söyleyen 1 kişi (%3) bulunmaktadır. Okul öncesi eğitim farkındalığının anlatılmasını söyleyen 1 kişi (%3), okul-aile-çocuk işbirliğini öneren ve yönetimin de bu önemi velilere anlatmasını söyleyen 1 kişi (%3), görsel desteklemeyi öneren 1 kişi (%3) bulunmaktadır. Yapılan çalışmaların gösterilmesi ile reklamın arttırılmasını öneren 1 kişi (%3), fiziki şartların uygun hale getirilmesini öneren 1 kişi (%3) bulunmaktadır.

Yönetimin proje çalışmaları ile öğretmenleri görevlendirerek süreci zorunlu hale getirmeleri gerektiğini öneren 1 kişi (%3), sürekli tekrarları öneren 1 kişi (%3) bulunmaktadır. Katılımcıların görüşlerine bakıldığında;

- Ailelere okul öncesi eğitimi ve okul öncesi eğitimde neler yapıldığı gösterilmelidir. Toplantılarda konu ile ilgili bilgilendirmeler yapılması gerekiyor. Velilere çocukların sadece okulda oyun oynamadıklarının ve okulun önemini anlatmak gerekiyor. (Ö₂)
- Ailelerin fikirlerini alarak sürece onları katmalıyız. (Ö₃)
- Aile katılımı ile ilgili seminer verilebilir. Aile katılımın önemi anlatılabilir. Okul aile çocuk iş birliği anlatılır. Aile katılımında veliye teşvik için sertifikalar yapılabilir. (Ö₅)
- Babaların görüşleri alınarak onların da sürece katılmaları sağlanabilir. (Ö₁₀)
- Aile katılımı, öğretmenin yaratıcılığına dayalı bir süreçtir. Öğrencileri tamamen tanıyıp çocuklara uygun olarak aileleri sürece katmalıyız. (Ö₁₃)
- Aile planlaması, iş durumu, zamanlama hepsi birer etken. Ailenin ihtiyaç duyduğu konuya destek verebilirsek katılım artabilir. (Ö₂₂)
- Veli zirvesi başlığı ile seminerler olabilir. Ailenin sürece katılınca çocuktaki becerilerin arttığına dair çalışmalar velilere gösterilebilir. (Ö₂₉)

Tablo 8'e bakıldığında öğretmenlerin konu ile ilgili pek çok önerileri bulunmakta. Bunları topladığımızda büyük bir çoğunluğu velilere düşen görevler ile ilgili. Bu durumu öğretmenlere ve yöneticilere yönelik öneriler takip etmektedir.

4.8. Okul Öncesi Öğretmenlerin Aile Katılım Etkinliklerinin Hangisinin Uygulanmasında Daha Fazla Sorun Yaşadıklarının Belirlenmesi

Katılımcı öğretmenlerin okul öncesi öğretmenlerin aile katılım etkinliklerinin hangisinin uygulanmasında daha fazla sorun yaşadıkları Tablo.9'da gösterilmektedir.

Tablo 9

Okul öncesi öğretmenlerin aile katılım etkinliklerinin hangisinin uygulanmasında daha fazla sorun yaşadıklarının belirlenmesi

Tema	Kodlar	f	%
Aile Katılım Etkinliklerinin Hangisinin Uygulanmasında Daha Fazla Sorun Yaşanılması	Sorun Yaşamıyor	8	%27
	Sanat Etkinliği	4	%14
	Toplu Etkinlikler	2	%7
	Türkçe- Dil Etkinlikleri	2	%7
	Velilerin Uygulamada Yetersizliği	1	%3
	Öğretmen Yönlendirmesi	1	%3
	Sınıf Dışı Uygulamalar	1	%3
	Veli Bültenini Okumada Eksiklik	1	%3
	Zaman Çizelgesine Uymama	1	%3
	Müzik Etkinlikleri	1	%3
	Yabancı Uyruklu Aileler	1	%3
	Materyal İhtiyacı	1	%3
	Evcil Hayvanlı Katılım	1	%3
	Ev Etkinlikleri	1	%3
	Akademik Bilgi İsteyen Etkinlik	1	%3
	Etkileşimli Hikaye Anlatımı	1	%3
	Fen Ve Doğa Etkinliği	1	%3
	Bireysel Etkinlikler	1	%3
	Veli İstedğine Bağlı Etkinlikler	1	%3
	İletişim Problemleri	1	%3
Oyun Etkinliği	1	%3	

Katılımcıların okul öncesi eğitimde aile katılım etkinliklerinin hangisinin uygulanmasında daha fazla sorun yaşadıklarıyla ilgili bulgulara baktığımızda herhangi bir sorun yaşamıyorum diyen 8 (%27) katılımcı bulunmaktadır.

Bunun yanında öğretmenlerin etkinlik türleri bakımından yaşadıkları sorunlara bakıldığında sanat etkinliğinde sorun yaşayan 4 kişi(%14), toplu etkinliklerde sorun yaşayan 4 kişi (%14), Türkçe dil etkinliklerinde sorun yaşayan 2 kişi (%7), sınıf dışı uygulamalarda sorun yaşayan 1 kişi (%3), müzik etkinliklerinde sorun yaşayan 1 kişi (%3), evcil hayvanlı katılımlarda sorun yaşayan 1 kişi (%3), akademik bilgi isteyen etkinliklerde sorun yaşayan 1 kişi (%3), etkileşimli hikaye anlatımı, fen ve doğa etkinliği, bireysel etkinlikler, veli istediğine bağlı etkinlikler ve oyun etkinliklerinde sorun yaşayanlar 1'er kişi (%3) olmak üzere toplam 5 kişi bulunmaktadır.

Velilerden kaynaklı yaşanan sorunlara bakıldığında 1 kişi (%3) velilerin uygulamada yetersiz kaldığını söylemektedir.

Velilerin öğretmenden yönlendirme beklediklerini söyleyen 1 kişi (%3), veli bültenini okumada eksiklik olduğunu düşünen 1 kişi (%3), velilerin zaman çizelgesine uyma konusunda sorun yaşıyorum diyen 1 kişi (%3) bulunmaktadır. Yabancı uyruklu ailelerden kaynaklı iletişim problemleri yaşayan 1 kişi (%3), akademik bilgi isteyen etkinliklerden kaynaklı sorun yaşayan 1 kişi (%3) ve iletişim problemlerinden dolayı sorun yaşayan 1 kişi (%3) bulunmaktadır. Katılımcı görüşlerine bakıldığında;

- Veliler uygulamayı nasıl yapacaklarını bilemiyor bu yüzden sürekli yönlendirme gerektiği için zorluk yaşıyorum. (Ö₂)
- Veli bültenini okumayabiliyorlar bazen mesajları dikkate almıyorlar. Zaman çizelgesini unutuyorlar bunlar da programda aksaklıklara neden oluyor. (Ö₄)
- Sanat etkinlikleri daha zorlu oluyor. Sınıf kontrolünde aileler zorluk yaşıyorlar. (Ö₆)
- Yabancı uyruklu ailelerle sorun yaşıyorum. Çocuklarla iletişim kurmada ve etkinlikleri uygulamada sorun yaşıyorlar. (Ö₇)

- Materyal desteği gerektiren (maliyetli) etkinliklerde sorun yaşıyorum. Velilerden veya yönetimden destek gerekiyor. (Ö₈)
- Evcil hayvan ile olan etkinliklerde çocuklar açısından sorun yaşayabiliyorum. Hem korkan çocuklar oluyor hem de sınıf kontrolünde zorluklar yaşanabiliyor. (Ö₁₃)
- Sorun yaşamıyorum, kişinin yapabileceği şekilde etkinlik veriyorum. (Ö₁₅)

Tablo 9'a bakıldığında öğretmenlerin çoğunluğunun genelde sorun yaşamadığı görülmekte. Yaşanılan sorunlara bakıldığında etkinlik çeşitleri ve veli açısından yaşanan sorunlar olduğu görülmektedir.

4.9. Öğretmenlerin Aile Katılım Etkinliklerinde Karşılaştıkları Başlıca Sorunların Değerlendirilmesi

Katılımcı öğretmenlerin aile katılım etkinliklerinde karşılaştıkları başlıca sorunlar Tablo.10'da gösterilmektedir.

Tablo 10

Öğretmenlerin aile katılım etkinliklerinde karşılaştıkları başlıca sorunlar

Tema	Kodlar	<i>f</i>	%
Öğretmenlerin Aile Katılım Etkinliklerinde Karşılaştıkları Başlıca Sorunlar	Babalarda İsteksizlik	5	%17
	Zaman Problemi	5	%17
	Velinin Sınıf Hakimiyetindeki Eksikliği	5	%17
	Sorunu Yok	4	%13
	Çalışan Aileler	3	%10
	İsteksizlik	3	%10
	Araştırılmayan Etkinlikler	3	%10
	Çocukların Ailesine Yönelmesi	2	%7
	Öğretmenden Beklenti	2	%7

Tablo 10'un devamı

Yabancı Uyruklu Ebeveynler	2	%7
Malzeme Tedariği	2	%7
Velide Bilgi Eksikliği	2	%7
Maddi Sorunlar	1	%3
Öğrenci Sayısının Fazlalığı	1	%3
Parçalanmış Aileler	1	%3
Velide Kaygı Ve Heyecan	1	%3
Hazırlıksızlık	1	%3
Düşük Eğitim Seviyesi	1	%3
Önyargı	1	%3

Katılımcıların aile katılım etkinliklerinde karşılaştıkları başlıca sorunların bulgularına baktığımızda çoğunluğun; babalarda isteksizlik 5 kişi (%17), zaman problemi 5 kişi (%17), velinin sınıf hakimiyetindeki eksiklikler 5 kişi (%17), 'den oluştuğu görülmektedir. 4 kişi (%13) herhangi bir sorunu olmadığını söylemiştir. 3 kişi (%10) çalışan ailelerden kaynaklı sorunlardan, 3 kişi (%10) isteksizlikten kaynaklanan sorunlardan, 3 kişi (%10) araştırılmayan etkinliklerden kaynaklı sorunlardan bahsetmiştir.

Bunun dışında veliden kaynaklı sorunlara baktığımızda; aile geldiğinde çocukların ailelerine yöneldiğini söyleyen 2 kişi (%7), velilerin öğretmenden sürekli bir beklenti içinde olduğunu düşünen 2 kişi (%7), yabancı uyruklu ebeveynlerin etkinlik uygulama sırasında problem yaşadığı ve bunun da sorun oluşturduğunu söyleyen 2 kişi (%7) bulunmaktadır. Velide bilgi eksikliği olduğunu düşünen 2 kişi (%7), parçalanmış ailelerin katılmak istemediğini söyleyen 1 kişi (%3), velide kaygı ve heyecandan dolayı sorun yaşadığını söyleyen 1 kişi (%3) bulunmaktadır.

Velilerdeki hazırlıksızlıktan dolayı sorun yaşayan 1 kişi (%3), düşük eğitim seviyesi sebebiyle sorun yaşayan 1 kişi (%3), velilerin aile katılımına olan önyargısından dolayı sorun yaşayan 1 kişi (%3) bulunmaktadır.

Son olarak baktığımızda ise bazı yönetsel sorunlar bulunmaktadır. Malzeme tedarikinin sorun oluşturduğunu söyleyen 2 kişi (%7), maddi sorunların olumsuz etkilediğini söyleyen 1 kişi (%3), öğrenci sayısının fazlalığından dolayı aile katılım çalışmalarının zor olduğunu söyleyen 1 kişi (%3) bulunmaktadır. Katılımcı görüşlerine bakıldığında;

- Babaların isteksiz ve çekingen olması. Çalışan ailelerin planlamada sıkıntı oluşturması başlıca sorunlarımız. (Ö₁)
- Etkinlik zamanını unutmaları programda problemlere sebep oluyor. Etkinlikleri araştırmadan gelebiliyorlar bu durumda çocukların yaşına uygun olmayan etkinlikler ortaya çıkabiliyor. (Ö₄)
- Maddi sorunlar başlıca problemimiz. Bunun dışında Suriyeli öğrenci ve velilerin dil sorunu yaşaması aile katılım sürecine engel oluyor. Öğrenci sayısının fazlalığı da zorluk yaratıyor. (Ö₈)
- Çalışan velilerin izin günlerini ayarlama sorunu oluşturması ve velinin heyecanlanıp “acaba yapabilir miyim?” kaygısı ile aksaklıklar yaşanması başlıca sorunlarımızdan. (Ö₁₃)
- Aileler etkinliklere hazırlıksız gelip sürekli öğretmenden destek bekliyorlar. Çocuklarla iletişim kurmakta zorlanıyor bu yüzden sınıf hakimiyetinde problemler yaşanıyor. (Ö₂₄)

Tablo 10'a bakıldığında öğretmenlerin en çok veliden ve zamandan kaynaklanan problemler yaşadıkları görülmektedir. Bunun yanında sorun yaşamayan öğretmenler de bulunmaktadır. Yabancı uyruklu ailelerin artmış olması da sorunları beraberinde getirmiştir. Yönetimsel problemler daha az bir kısmı oluşturmaktadır.

4.10. Öğretmenlerin Aile Katılım Etkinliklerinde Karşılaştıkları Başlıca Sorunlara Yönelik Çözüm Önerilerinin Değerlendirilmesi

Katılımcı öğretmenlerin aile katılım etkinliklerinde karşılaştıkları başlıca sorunlara yönelik çözüm önerileri Tablo.11’de gösterilmektedir.

Tablo 11

Öğretmenlerin aile katılım etkinliklerinde karşılaştıkları başlıca sorunlara yönelik çözüm önerileri

Tema	Kodlar	f	%
Öğretmenlerin Aile Katılım Etkinliklerinde Karşılaştıkları Sorunlara Yönelik Çözüm Önerileri	Veli Bilgilendirmesi	7	%23
	Çözüm Önerisi Yok	5	%17
	Zaman Hatırlatması	5	%17
	Çocuklar İçin Aile Katılımının Önemi	4	%13
	Öğretmenden Destek	3	%10
	Sınıf Hakimiyeti İle İlgili Bilgilendirme	3	%10
	Babaların Saat Uygunluğu	3	%10
	Tercüman Desteği	2	%7
	Ebeveyn Değişikliği	1	%3
	Öğretmen Veli İşbirliği	1	%3
	Öğretmenin Öğrenci Rolü	1	%3
	Seminer	1	%3
	Aileden Destek Beklenmesi	1	%3
	İdare Katılımı	1	%3
	Sorumluluk Alma	1	%3
Okulun Materyal Desteği	1	%3	
Maddi Destek	1	%3	

Tablo 11'in devamı

Velinin Rolü	1	%3
Gözlem Yöntemi	1	%3

Katılımcıların aile katılım etkinliklerinde karşılaştıkları başlıca sorunların çözüm önerilerine baktığımızda herhangi bir sorun yaşamadığını söyleyen katılımcılar olduğu için burada da herhangi bir çözüm önerilerinin olmadıklarını söyleyen 5 kişi (%17) bulunmaktadır. Bunun yanında çoğunluk velilere aile katılımı ile ilgili veli bilgilendirmesi yapılmasını çözüm önerisi olarak sunmuştur. Bunlardan bazıları; veli bilgilendirmesi 7 kişi (%23), çocuklar için aile katılımının önemi 4 kişi (%13), sınıf hakimiyeti ile ilgili bilgilendirme 3 kişi (%10), öğretmen veli iş birliği 1 kişi (%3), aileden destek beklenmesi 1 kişi (%3), sorumluluk alma 1 kişi (%3), seminer 1 kişi (%3) önerileri gelmiştir.

Zaman ile ilgili öneriler de bulunmaktadır. Saati uymayan velilere ebeveyn değişikliği (1 kişi %3) önerisi gelmiştir. Zaman hatırlatması 5 kişi (%17), babaların saat uygunluğu 3 kişi (%10) zaman sorununa karşı diğer önerilerdendir.

Yabancı uyruklu aileler ile yaşanan sorunlara yönelik tercüman desteği (2 kişi % 7) gelen çözüm önerileri arasındadır. Velilerin sürekli öğretmenden destek beklemesi sorununa öğretmenin öğrenci rolüne girmesi (1 kişi %3) önerisi gelmiştir. Gözlem yöntemi (1 kişi %3) gelen öneriler arasındadır. Birde yönetim tarafından yapılabilecek çözüm önerileri gelmiştir. Bunlar idare katılımı (1 kişi %3), okulun materyal desteği (1 kişi %3), maddi destek (1 kişi %3) tir. Katılımcı görüşlerine bakıldığında;

- Babalar ile ayrı bir toplantı yapılarak yetenekleri üzerinden planlama yapıp etkinliklere dahil edilebilir. (Ö₁)
- Aile katılım zamanını belirli bir yere asabiliriz hatırlatma gibi, çocukları için önemli olduğunu anlatmalıyız. (Ö₄)

- Aile katılıma idareden biri katılıp ciddiyete sebep olmalı. Veliye okuldan mesaj gitmeli ve tarihi idare belirleyip veliye bildirmeli. Velilerle aile katılımını anlatan toplantılar ile bilgilendirme yapılması. (Ö₅)
- Aile katılımı ile ilgili bilgi verilebilir. Ailenin düzeyine uygun sorumluluklar verilebilir. Tercüman desteği sağlanabilir. Okul materyal desteği konusunda yardımcı olabilir. (Ö₇)
- Etkinlik bulma konusunda süreci veliye bırakıyorum. Bende bir öğrenci rolüne girip velinin görevi üstlenmesini sağlıyorum. (Ö₂₄)

Tablo 11'e baktığımızda bir önceki soru ile bağlantılı cevaplar görmekteyiz. Genelde velilerden ve yönetimden beklenen çözüm önerileri bulunmaktadır. Sorunu olmayan katılımcılar olduğu için çözüm önerisi de bulunmayan katılımcılar tabloda görülmektedir.

4.11. Okul Öncesi Eğitimde Aile Katılım Sürecine Pandemi Etkisinin Değerlendirilmesi

Katılımcı öğretmenlerin okul öncesi eğitimde aile katılım sürecine pandemi etkisinin nasıl değerlendirdikleri Tablo.12'deki kodlarla gösterilmektedir.

Tablo 12

Okul öncesi eğitimde aile katılım sürecine pandemi etkisinin değerlendirilmesi

Tema	Kodlar	f	%
Okul Öncesi Eğitimde Aile Katılım Sürecine Pandemi Etkisi	Çalışmadım	8	%27
	Etkisi Görülmedi	8	%27
	Kademeli Geçiş	3	%10
	Veli istekliliği	3	%10
	İletişim Zorluğu	2	%7
	Olumsuz Etki	2	%7
	Fazlaşma	2	%7

Tablo 12'nin devamı

Asosyal Ortam	2	%7
Okuldan Uzaklaşma	1	%3
Pandemide Azalma	1	%3
Veli Desteksizliği	1	%3
Dil Gelişiminde Olumsuzluk	1	%3
Kapalı Ortam etkinlikleri	1	%3
Uzaktan Eğitim	1	%3

Pandemi dönemi her şeyi etkilediği gibi eğitim hayatını da pek çok sebeplerle etkilemiştir. Bu durumun aile katılımı üzerindeki etkisi ile ilgili katılımcılara sorduğumuz soru üzerinde elde ettiğimiz bulgulara bakacak olursak pandemi döneminde çalışmayan, bu yüzden de soruya yanıt veremeyen 8 katılımcı (%27) bulunmaktadır. Bunun dışında pandeminin aile katılımına etkisi olmadığını düşünen 8 katılımcı (%27), pandemiden sonraki süreçte kademeli geçiş olduğunu düşünen 3 kişi (%10), pandemiden sonra veli istekliliğinin olduğunu söyleyen 3 kişi (%10) bulunmaktadır.

Çocuklar ile İletişim zorluğu yaşadığını söyleyen 2 kişi (%7), pandeminin olumsuz etki ettiğini düşünen 2 kişi (%7), aile katılımının pandemiden sonra fazlaştığını düşünen 2 kişi (%7) bulunmaktadır. Pandeminin çocuklar için asosyal ortam oluşturduğunu düşünen 2 kişi (%7), okuldan uzaklaşmaya sebep olduğunu düşünen 1 kişi (%3), pandemi ile birlikte aile katılımında azalma olduğunu düşünen 1 kişi (%3) bulunmaktadır. Veliden aile katılımı için destek gelmediğini düşünen 1 kişi (%3), pandeminin dil gelişiminde olumsuzluk yarattığını düşünen 1 kişi (%3) bulunmaktadır. Pandemi döneminde uzaktan eğitimin ortaya çıktığını söyleyen 1 kişi (%3), kapalı ortam etkinlikleri yani sınıf içinde olan etkinliklerin arttığını düşünen 1 kişi (%3) bulunmaktadır.

Katılımcı görüşlerine bakıldığında;

- Pandemi aile katılımı sürecini olumsuz etkiledi. Mecburen ev etkinliklerine yöneldik. Sonrasında da kademeli olarak önlem alarak yüz yüze etkinliklere geçiş yaptık. (Ö₁)
- Pandemi döneminde asosyal bir yaşam olduğu için dil gelişimi olumsuz etkilendi. Yüz yüze olamamak, göz teması kuramamak özellikle okul öncesi dönem çocuğu için negatif bir durum oluşturdu. Teknolojik altyapısı olanlar katılım sağladı. Fırsat eşitliği olmadı. (Ö₂)
- Pandemi döneminde çalışmadığım için yorum yapamıyorum. (Ö₃)
- Uzaktan eğitim sistemi oluştu. Veliler ile uzaktan eğitim yoluyla aile katılımı sağladık. Destek vermek isteyen veli pandemi döneminde de sonrasında da destek verdi. (Ö₄)
- Pandemi döneminden sonra hastalıklardan korktukları için küçük çocuğu olanlar toplu ortama girip etkinlik yapmaktan çekiniyorlar. (Ö₈)
- Pandemi olumsuz etkiledi. O yıl doğanlar daha asosyal bir nesil oldu. (Ö₁₆)
- Çocuklar kadar veliler de okuldan uzaklaştı. Aile katılımında da okula gelme istekleri azaldı. (Ö₂₂)

Tablo 12'ye baktığımızda bazı öğretmenlerin pandemi döneminde çalışmadığı görülmektedir. Bu yüzden soruya cevapları bulunmamaktadır.

Genel olarak katılımcı cevaplarına baktığımızda çocukların sosyalleşmelerinde azalma olduğunu, ailelerin bu süreçte okuldan uzaklaştığını, toplu etkinliklere katılmaktan korktukları ve yeni süreçte kademeli olarak toplu etkinliklere geçiş yapıldığı görülmektedir.

BEŞİNCİ BÖLÜM SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1.Sonuç ve Tartışma

Bu çalışmada okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin aile katılımı sırasında kullandığı etkinlik türlerinin ve uygulama esnasında yaşadıkları sorunların belirlenmesi amaçlanmıştır.

Araştırmadaki alt amaçlardan ilki incelendiğinde tüm öğretmenlerin eğitim sürecinde aile katılım çalışmalarına yer verdikleri görülmektedir. Tüm öğretmenler aile katılım çalışmalarının çocuklar üzerinde önemli etkisi olduğunu ve kesinlikle eğitim sürecine ailelerinde katılması gerektiği yönünde benzer ifadeler kullanmışlardır. Bununla beraber öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu aile katılım çalışmalarına haftada bir kez yer vermiştir. Akkaya (2007)'nin araştırmasında da bu etkinliklere katılan tüm bireyler üzerindeki etkisine ilişkin öğretmen ve velilerin görüşleri örtüşmekte, herkesin aile katılım araştırmasına katılmaktan mutlu olduğunu söylediği görülmektedir. Genel de eve gönderilen ödevler ile bu katılımı sağlamışlar bunun yanında velileri sınıfa davet ederek de aile katılım çalışmalarına yer vermişlerdir. Ayda bir kez, iki haftada bir kez, bir dönem boyu ve her gün cevapları da bulunmaktadır. Bu bulgulardan hareketle öğretmenlerin okul öncesi eğitimde aile katılımına önem verdikleri ve aile katılım çalışmaları uyguladıkları söylenebilir.

Araştırmadaki alt amaçlardan ikincisine bakıldığında aile katılım çalışmalarına ne sıklıkta yer verdikleri incelenmektedir. Büyük çoğunluğu Türkçe-Dil, deney etkinlik türleri oluşturmaktadır. Bunları sanat etkinlikleri ve hikaye anlatımı takip etmektedir. Bunun yanında etkinlik belirlerken veliler ile görüşerek ortak bir karar vermişlerdir. Velilerin yeteneklerine ve ilgilerine bağlı olarak beraber etkinlikler belirlemektedir. Bununla beraber okul öncesi müfredata uygun pek çok etkinlik çeşidi de bulgularda yer almaktadır.

Bu bulgulardan hareketle genel olarak etkinlik çeşitlerini çocukların hazır bulunuşluğu ve velilerin yapabilecekleri yönünde belirledikleri söylenebilir. Bunun yanında öğretmenler ailelerin aile katılım sürecine ilgisi ve desteğini yeterli bulmaktadırlar.

Başka bir bulguya baktığımızda velilerin aile katılım sürecinde genelde istekli, heyecanlı oldukları aile katılımına destek vermek istemeyenlerin bu konu hakkında bilgi eksikliğinden dolayı istemediklerini görülmektedir. Sürece daha çok annelerin destek verdiği öğretmenler tarafından ifade edilmektedir.

Akkaya (2007) tarafından hazırlanan araştırmada da aile katılımı çalışmalarına ailelerin daha fazla katılmalarını ve babaların da aile katılımı çalışmalarına katılması beklentileri içerisinde oldukları, velilerin ise aile katılımı çalışmalarında öğretmen ve yöneticilerin farklı çalışmalar düzenlenmesi yönünde beklentilerinin olduğu saptanmıştır. Bu bulgulardan hareketle velilerin bilgisi arttırıldığında aile katılımına desteğin daha fazla olabileceği, yönetimin sürece katıldığında velilerin aile katılımına daha pozitif bakacakları söylenebilir.

Araştırmadaki alt amaçların üçüncüsü incelendiğinde Sanat etkinliği gibi zaman gerektiren ve fazla malzeme kullanılan etkinliklerde de problem yaşadıkları görülmektedir. Bunun yanında toplu etkinliklerde öğretmenler için sorun olabilecek türdedir. Bu bulgulara bakıldığında destek personelin öğretmenleri biraz daha rahatlatılabileceği söylenebilir.

Bununla beraber dördüncü alt amaç incelendiğinde aile katılımında yaşanan sorunların çoğunlukla babalarda isteksizlikten, zaman probleminden, velinin sınıf hakimiyetindeki eksikliğinden, çalışan ailelerin etkinlik için zaman bulamamasından ve velideki isteksizlikten kaynaklandığı görülmektedir. Bu durumda zaman yönetimi konusunda babalarında müsaitlik durumuna göre zaman çizelgesi yapılmasının onları da sürece katabileceği söylenebilir. Koçyiğit (2015) tarafından yapılan çalışma da öğretmenlerin habersiz ev ziyaretleri yapma, zaman ayırma, yardım alma, etkili iletişim kurma, yüksek düzeyde katılım sağlama, moderatörlük, bülten panolarını güncelleme, mentorluk yapma ve uyum sağlamaya çalışarak bu sorunlarla mücadele ettikleri gözlemlenmiştir. Böylece yapılan çalışmalardaki ortak noktalar görülmektedir.

Sonuncu alt amaç incelendiğinde öğretmenler genel olarak ailelerin okul öncesi eğitim konusunda bilinçsiz olduklarından bahsetmektedir.

Okul öncesi eğitim konusunda yeterli bilgiye sahip olmadıkları için aile katılım çalışmalarına da yeterli desteği göstermemektedirler. Bu yüzden öncelikli olarak ailelere okul öncesinin önemi ve aile- çocuk- okul arasındaki iş birliğinin çocuk üzerindeki önemi anlatılmalıdır.

Öğretmenler aileler ile etkinlik yapılacak saatleri beraber planlamalı ve bu süreçte ebeveynlere yardımcı olmalıdırlar. Aktaş Arnas ve Bilaloğlu (2019)' nun yaptığı çalışmanın bulgularına bakıldığında velilerin okulla iletişim kurmaya ve çocuklarının eğitimine katılmaya istekli oldukları ancak nasıl katılacaklarını bilmedikleri, okuldan ve öğretmenlerden yeterli desteği alamadıkları tespit edilmiştir.

Velilerin aile katılımını konusunda öğretmenlerle iletişim sorunları yaşadıkları tespit edilmiştir. Benzer bulgulara bu çalışmada da rastlanmıştır.

Veliler yoğun iş temposunda çalıştıkları için izin almakta zorlanmakta ve aile katılım çalışmalarına katılamadıkları için bu durumdan hem aileler hem de ebeveynler etkilenmektedir. Aileler sürece katılmadığında çocukların bu süreçte mutsuz olmasına sebep olurlar. Bu durumda öğretmenlere de daha fazla sorumluluk yüklenmiş olur.

Pandemi dönemi ile ilgili soru sorulmuş fakat öğretmenlerin bazıları bu dönemde çalışmadıklarını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin bir kısmı pandeminin aile katılımını üzerinde herhangi bir etkisi olmadığını söylemektedir. alışan ğretmenler ise çocukların bu dönemde asosyalleştiğini, pandemiden sonra okul ortamına adaptasyonda zorluk yaşadıklarını belirtmektedir. Bu bulgulara bakıldığında pandemi döneminde uzaktan eğitim süreci hayatımıza dahil olmuştur. Bununla beraber teknoloji sayesinde aile katılım çalışmaları yapılmış fakat teknoloji kullanamayan veya imkanı olmayan aileler sürece dahil olamamıştır. Buda fırsat eşitliğinin önüne geçmiştir.

5.2.neriler

Araştırmanın sonuçlara bakıldığında aşağıdaki öneriler getirilmiştir:

- Araştırma sonuçlarına baktığımızda ailelerin süreç ile ilgili bilgi eksikliği aile katılım çalışmalarında önemli bir sorun oluşturmaktadır. Bu sorunu engelleyebilmek için ailelere süreç ile ilgili bilgilendirmeler yapılması ve yönlendirici rehberlik hizmeti sunulması önerilmektedir.
- Araştırma bulgularında ebeveynlerin işlerinden kaynaklı yoğunluktan aile katılım çalışmalarına katılamadıkları grlmştir. Bu sorunları en alt düzeye indirebilmek için ailelerin eğitilmesi gerekmektedir.

- Bu aile eğitimi aşaması sadece okullar tarafından değil aynı zamanda çeşitli kurum ve kuruluşların da dahil edilerek örneğin Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, belediyeler gibi sürdürülmelidir.
- Yöneticilerin öğretmenlere daha çok destek olması sağlanabilir.
- Yabancı uyruklu kişilerin artmasından kaynaklı olarak okular da dil eğitimleri verilebilir ve tercümanlar ile bu sürece destek olunabilir.
- Araştırma yalnızca öğretmenler ile yapılmıştır sonraki araştırmalarda sürece veliler de dahil edilebilir.
- Velilerin öğretmenlerin aile katılım çalışmalarına görüşleri ile ilgili çalışmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Ahmetoğlu, E., Acar, İ.H., Sezer, T., Akşin Yavuz, E, (2017). “*Aile Katılımı Ölçeğinin Türk Kültürüne Uyarlanması*”. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18 (1), 1-20.
- Aksoy, P. (2017). *Okul Öncesi Eğitimde Aileni Önemi -Okul Aile İş Birliği*. Z. Seçer (Ed.), içinde Okul Öncesi Eğitime Giriş (ss. 225-249). Eğiten Kitap: Ankara.
- Aktaş Arnas, Y. (2011). Okul öncesi eğitimde aile katılımı. Y. Aktaş Arnas (Ed.). *Aile Eğitimi ve Okul Öncesinde Aile Katılımı* (ss.53-72). Vize Yayıncılık: Ankara.
- Aral, N., Kandır, A. ve Yaşar, M.C. (2000). *Okul Öncesi Eğitim ve Anasınıfı Programları*. Ya-Pa Yayınları: İstanbul.
- Aral, N., Kandır, A., Yaşar, M. (2002). *Okulöncesi Eğitim ve Okulöncesi Eğitim Programı*. Ya-PaYayınları: İstanbul.
- Atakan, H. (2010). *Okul Öncesi Eğitiminde Aile Katılımı Çalışmalarının Öğretmen ve Ebeveyn Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.
- Aydoğan, Y. (2017). *Okul öncesi eğitim programlarında aile katılımı*. T. G. Yıldız (Ed.) . Anne Baba Eğitimi (ss. 101-133). Pegem Akademi Yayınları: Ankara.
- Bağçeli Kahraman, P., Eren, S., Şenol, S, (2017). “*Okul Öncesi Eğitimde ve İlkokulda Aile Katılım Çalışmaları*”. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 51, 611-624.
- Balcı, A. ve Tezel Şahin, F. (2018). “*Öğretmen-aile iletişimde whatsAap uygulamasının kullanımı*”. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 38 (2), 749-766.
- Becker, H. J. ve Epstein, L. J. (1982). “*Parentinvolvement: A survey of teacherpractices*”. *The Elementary School Journal*, 83 (2), 85-10.
- Bekman, S. (2000). *Eşit Fırsat anne-çocuk eğitim programının değerlendirilmesi*. AÇEV Yayınları: İstanbul.
- Boz, M., Uludağ, G., Tokuç, H, (2018). “*Aile Katımlı Sosyal Beceri Oyunlarının Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Sosyal Becerilerine Etkisi*”. *GEFAD*, 38(1), 137-158.

- Brewer, J. A. (2004). *Early Childhood Education Preschool Through Primary Grades. 5th ed., Merrencehall. Allynand Bacon:USA.*
- Canpolat, T. (2001). *Öğretmen Aile İşbirliği İle Aileleri Eğitim İhtiyaçlarının Belirlenmesi.* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Carlisle, E., Stanley, L. ve Kemple, K. M. (2005). “*Openingdoors: Understanding school and family influences on family in volvement*”. *Early Childhood Education Journal*, 33 (3), 155-162.
- Catron, E. C. ve Allen, J. (2008). *EarlyChildhoodCurriculum: A Creative- Play Model.* 4th ed., MerillPrenticeHall:New Jersey.
- Coleman, M. S. (1997). *Familiesand Schools: InSearch of Comman Ground. Young Children, Michigan.*
- Cömert, D. ve Güleç, H. (2004). “*Okulöncesi eğitim kurumlarında aile katılımının önemi: Öğretmen-aile-çocuk ve kurum*”. *Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, VI (1), 131-145.
- Cömert, D. ve Güleç, H. (2005). “*Okul öncesi eğitim kurumlarında aile katılımının önemi: aile-çocuk ve kurum*”. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1 (6), 131-145.
- Çağdaş, A. ve Seçer, Z. (2006). *Anne-Baba Eğitimi.* Kök Yayıncılık: Ankara.
- Çakmak, Ö. Ç. (2010). “*Okul öncesi eğitim kurumlarında aile katılımı*”. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10 (1), 1-18.
- Çamlıbel-Çakmak, Ö. (2010). “*Okul öncesi eğitim kurumlarında aile katılımı*”. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1 (20), 1-18.
- Davies, D. (2000). “*Okul, aile ve toplumla başarılı bir işbirliği nasıl sağlanır?*” *Yaşadıkça Eğitim*, (67), 16-20.
- Ensari, H. ve Zembat, R. (1999). *Yönetim stillerinin ailenin okulöncesi eğitim programlarına katılımı üzerindeki etkileri.* İçinde Marmara Üniversitesi Anaokulu\Anasınıfı Öğretmeni El Kitabı. YA-PA Yayınları: İstanbul.
- Epstein, J.L ve Becker, H.J. (1982). “*Teachers' reportedpractices of parent in volvement: Problems and possibilities*”. *The Elementary School Journal*, 83 (2), 103-113.

- Erdoğan, Ç. ve Demirkasımoğlu, N. (2010). “Ailelerin eğitim sürecine katılımına ilişkin öğretmen ve yönetici görüşleri.” Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, Ankara Üniversitesi, 16(3), 399-431.
- Erkan, S., Uludağ G. ve Dereli F, (2016). “Okul Öncesi Öğretmenleri, Okul Yöneticileri ve Ebeveynlerin Aile Katılımına İlişkin Algılarının İncelenmesi”. Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, 17, 221-240.
- Ersoy, Ö. (2003). *Aile katılım çalışmaları*. E. Ömeroğlu (Ed.). içinde Yıllık Plan Örnekleri ve Aile Katılım Çalışmaları (s.115-231). Morpa Kültür Yayınları: İstanbul.
- Eryorulmaz, A. (1993). *Kurumsal okul öncesi eğitiminde ailenin rolü. İçinde Okul Öncesi Eğitimi Ve Yaygınlaştırılması Semineri içinde* (s. 90-95). YA-PA Yayınları: İstanbul.
- Görür, E. (2020). *Okul Öncesi Dönemde Uygulanan Aile Katılımı Etkinlikleri Hakkında Öğretmen Görüşleri*. Yüksek Lisans Tezi. Bahçeşehir Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Hornby, G.(2000). *ImprovingParentalInvolvement*. Continuum International Pub:London.
- Kandır, A., Ersoy, Ö. ve Ömeroğlu, E. (2004). *Yıllık Plan Örnekleri ve Aile Katılım Çalışmaları*. Morpa Kültür Yayınları: İstanbul.
- Karip, E. (2002). *Sınıf Yönetimi*. Pegem A Yayıncılık: Ankara.
- Knopf, H. T. ve Swick, K. J. (2008). “Using our understanding of familienstrengthenfamilyinvolvement”. *Early Childhood Educ J.* 35, 419–427.
- Kotaman, H. (2008). “Türk ana babalarının çocuklarının eğitim öğretimlerine katılım düzeyleri.” *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, XXI(1), 135-149.
- Lemlech, J. K. (1999). *Classroom Management: Methods and Techniques for Elementary and Secondary Teachers*. (3rd Edition.). WavelandPress: Illinois.
- McBride, B. A., Bae, J., Wright, M.S, (2002), “Kırsal Okul Öncesi Programlarında Aile-Okul Ortaklığı Girişimlerinin İncelenmesi”. *Erken Eğitim ve Kalkınma*, 13, 107-127.
- MEB (2006). *36-72 Aylık çocuklar için okul öncesi eğitim programı*. Ya-Pa Yayınları: İstanbul.

- MEB (2013). *Okul öncesi eğitim programı*. Vize Yayıncılık:Ankara.
- Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) (2016). *36-66 Aylık Çocuklar İçin Okulöncesi Eğitim Programı*.Ankara: Temel Eğitim Genel Müdürlüğü.
<https://tegm.meb.gov.tr/dosya/okuloncesi/ooproram.pdf>
- Morrison, G. (2003). *Fundamentals of Early Childhood Education*. (Third edition). Merrill PrenticeHall: New Jersey.
- Morrison, G.S. (2006).*Fundamentals of EarlyChildhoodEducation*.Pearson, Merrill PrenticeHall:USA.
- OBADER (2013). *Okulöncesi Eğitim Programında Aile Desteği*. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Temel Eğitim Genel Müdürlüğü.
- Oktay, A. (2003).*Okul Öncesi Dönemi. Ana-Baba Okulu*. Remzi Kitabevi: İstanbul.
- Oktay, A., Gürkan, T., Zembat, R., Unutkan, Ö. P. (2003). *Ne Yapıyorum? Neden Yapıyorum? Nasıl Yapmalıyım?*,YA-PA Yayınları: İstanbul.
- Ömeroğlu, E. ve Can Yaşar, M. (2005). “*Okul öncesi eğitim kurumlarında ailenin eğitime katılımı*”. *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi*, 16(62), 399-431.
- Ömeroğlu, E., Kandır, A. ve Ersoy, Ö. (2004).*Yıllık Plan Örnekleri ve Aile Katılımı Çalışmaları*. Morpa Kültür Yayınları: İstanbul.
- Poyraz, H. ve Dere, H. (2003). *Okulöncesi Eğitimin İlke ve Yöntemleri*. Anı Yayıncılık: Ankara.
- Sandberg, A.(2005), *White Paper on Early Childhood Education*,
<http://www.education.ie/servlet/blobervlet/01Main.html#1.1>
- Seçkin, N. ve Koç, G. (1997). “*Okulöncesi eğitimde okul-aile işbirliği*”. *Yaşadıkça Eğitim*, 51, 5-10.
- Sucuka, N. ve Kimmet, E. (2003). *Aile Destek Programlarının Okul-Aile İşbirliğindeki Önemi. Erken Çocuklukta Gelişim ve Eğitimde Yeni Yaklaşımlar*. Morpa Yayınları: İstanbul.
- Temel, F. (2001). *Okul öncesi eğitime ana-babanın katılımı*. içinde Gazi Üniversitesi anaokulu/anasınıfı öğretmeni el kitabı. YA-PA Yayınları: İstanbul.

- Tezel Şahin, F. ve Özbey, S. (2009). “Okul öncesi eğitim programlarında uygulanan aile katılım çalışmalarında baba katılımının yeri ve önemi”. *Aile ve Toplum Eğitim-Kültür ve Araştırma Dergisi*, 17 (17), 30-39.
- Tezel Şahin, F. ve Özyürek, A. (2010). *Anne Baba Eğitimi ve Okul Öncesinde Aile Katılımı*. Morpa Yayınevi: İstanbul.
- Tezel Şahin, F. ve Ünver, N. (2005). “Okulöncesi Eğitim Programlarına Aile Katılımı”. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 13(1), 23-30.
- Weinstein, C. S. ve Mignano, A. J. (1993). *Elementary Classroom Management: Lessons From Research and Practice*. McGrawHill:New York.
- Wolfendale, S. (1992). *Empowering Parents and Teachers: Working for Children*. Cassell:London.
- Yakıcı, A.P. (2018). *Okulöncesi Velilerinin Aile Katılımını Yordayan Değişkenlerin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uşak.
- Yazar, A., Çelik, M. ve Kök, M. (2010). “Aile katılımının okul öncesinde ve 2006 programındaki yeri”. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12 (2), 233-243.
- Yıldız, T. G. (2017). *Anne Baba Eğitimi*. Pegem Akademi:Ankara.
- Zembat, R. ve Unutkan, P.Ö. (2001). *Okul Öncesi Dönemde Çocuğun Sosyalleşmesinde Ailenin Yeri (Aile Katılım Programı Uygulama Örnekleriyle)*. Ya-pa:İstanbul.

EKLER

EK-1 Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitimde Aile Katılımına Olan Görüşleri

Sayın katılımcı; bu araştırma okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin aile katılımı sırasında kullandığı etkinlik türlerinin ve uygulama esnasında yaşadıkları sorunların belirlenmesi amacıyla hazırlanan yüksek lisans çalışmasının uygulama kısmı ile ilgilidir. Araştırmada isim soyisim gibi kişisel bilgileriniz istenmemektedir. Vereceğiniz samimi yanıtlar araştırmanın bilimselliğine katkı sağlayacaktır. Katılımınız için teşekkür ederim.

Rabia Nur KASAPOĞLU

Çanakkale Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Yüksek Lisans Öğrencisi

1. Yaşınız:
2. Cinsiyetiniz:
3. Eğitim durumunuz:
4. Mesleki deneyim süreniz:
5. Medeni durumunuz:
6. Okul öncesi eğitim planı uygularken aile katılımı yapıyor musunuz?
7. Aile katılımı yapıyorsanız bu etkinliklere ne sıklıkta yer veriyorsunuz? Açıklar mısınız?
8. Aile katılımında en fazla kullandığınız etkinlikler nelerdir? Neden bu etkinlikleri tercih ediyorsunuz?
9. Ailelerin aile katılımına ilgisi ve desteği size göre yeterli mi?
10. Okul öncesi eğitimde düzenlediğiniz etkinliklere ailelerin katılımını nasıl değerlendiriyorsunuz?
11. Aile katılımında annelerden mi babalar mı daha fazla destek görüyorsunuz?
12. Okul öncesi eğitimde ailelerin katılımını artırmak için neler yapılabilir?
13. Aile katılımı etkinliklerinin hangisinin uygulanmasında daha fazla sorun yaşıyorsunuz?
14. Aile katılımı etkinliklerinde karşılaştığınız başlıca sorunlar nelerdir?

15. Aile katılımı etkinliklerinde karşılaştığımız sorunlara yönelik çözüm önerileriniz nelerdir?

16. Aile katılımına pandemi etkisini nasıl değerlendiriyorsunuz

EK-2

T.C.
ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Etik Kurulu
Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği

Sayı : E-84026528-050.01.04-2300293238
Konu : Başvuru İncelenmesi

04.12.2023

Sayın Rabia Nur KASAPOĞLU

Yürütücülüğünüzü yapmış olduğunuz 2023-YÖNP-0844 nolu projeniz ile ilgili Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Komisyonu'nun almış olduğu 23.11.2023 tarih ve 14/19 sayılı kararı aşağıdadır.

Bilgilerinize rica ederim.

KARAR 19- Sorumlu yürütücülüğünü **Doç. Dr. Serdar ARCAGÖK**'ün yaptığı ve proje araştırmacısı **Rabia Nur KASAPOĞLU** tarafından gerçekleştirilen "Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Görev Yapan Öğretmenlerin Aile Katılımı Sırasında Kullandıkları Etkinlik Türlerine Göre Yaşanılan Sorunların İncelenmesi" başlıklı araştırmanın, ilgili **taahhüt edilen izinlerin alınması** ve Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Komisyonuna sunulması koşulu ile Etik Komisyon ilkelerine **uygun** olduğuna oy birliği ile karar verilmiştir.

EK-3

T.C.
ÇANAKKALE VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-60305806-44-92556921

20.12.2023

Konu : Tez Çalışması (Rabia Nur KASAPOĞLU)

MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜNE ÇANAKKALE

İlgi :Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Öğrenci İşleri Daire Başkanlığının 14/12/2023 tarihli ve 2300303996 sayılı yazısı.

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Temel Eğitim Anabilim Dalı Okul Öncesi Eğitimi Bilim Dalı öğrencisi Rabia Nur KASAPOĞLU'nun Doç. Dr. Serdar ARCAGÖK danışmanlığında yürüttüğü "Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Görev Yapan Öğretmenlerin Aile Katılımı Sırasında Kullandıkları Etkinlik Türlerine Göre Yaşanılan Sorunların İncelenmesi " konulu tez çalışması kapsamında, 2023-2024 Eğitim-Öğretim Yılında Çanakkale Biga İlçesinde görev yapan anaokulu öğretmenlerine denetimi ilgili okul/kurum müdürlüğünde olmak üzere, kurum faaliyetlerini aksatmadan, gönüllülük esasına göre görüşme soruları çalışması yapma isteği, Müdürlüğümüz Anket-Araştırma İnceleme Komisyonunca incelenerek uygun görülmüştür.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde, Olurlarınıza arz ederim.

EK-4

T.C.
ÇANAKKALE VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-60305806-44-92639886
Konu : Tez Çalışması

21.12.2023

ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)

İlgi : a) 14/12/2023 tarihli ve 2300303996 sayılı yazımız.
b) 20/12/2023 tarihli ve 92556921 sayılı Makam Onayı.

Üniversiteniz Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Temel Eğitim Anabilim Dalı Okul Öncesi Eğitimi Bilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Rabia Nur KASAPOĞLU'nun Doç.Dr. Serdar ARCAGÖK danışmanlığında yürüttüğü " Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Görev Yapan Öğretmenlerin Aile Katılımı Sırasında Kullandıkları Etkinlik Türlerine Göre Yaşanılan Sorunların İncelenmesi " başlıklı tez çalışması kapsamında yapılması düşünülen görüşme soruları çalışması ile ilgili alınan Makam Onayı, Komisyon Raporu ve Mühürlü Veri Toplama Araçları yazımız ekinde sunulmuştur. Bilgilerinize arz ederim.

EK-5**FORM: 2****T.C.
MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI****ARAŞTIRMA DEĞERLENDİRME FORMU**

ARAŞTIRMA SAHİBİNİN	
Adı Soyadı	Rabia Nur KASAP OĞLU
Kurumu / Üniversitesi	ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
Araştırma yapılacak iller/ilçeler	Çanakkale Biga İlçesi
Araştırma yapılacak eğitim kurumu ve kademesi	Anaokulu
Araştırmanın konusu	"Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Görev Yapan Öğretmenlerin Aile Katılımı Sırasında Kullandıkları Etkinlik Türlerine Göre Yaşanılan Sorunların İncelenmesi"
Üniversite / Kurum Onayı	Var
Araştırma/Proje/Ödev/Tez Önerisi	Tez Çalışması
Veri Toplama Araçları	Görüşme Soruları
Görüş İstenilecek Birim/Birimler	Öğretmenler
KOMİSYON GÖRÜŞÜ	
Çalışma sonuçlarının Çanakkale Millî Eğitim Müdürlüğü Strateji Geliştirme Hizmetleri Bölümüne gönderilmesi şartıyla;2023-2024 Eğitim Öğretim Yılında Çanakkale Biga İlçesinde görev yapan anaokulu öğretmenlerine "Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Görev Yapan Öğretmenlerin Aile Katılımı Sırasında Kullandıkları Etkinlik Türlerine Göre Yaşanılan Sorunların İncelenmesi" başlıklı tez çalışması kapsamında görüşme soruları çalışmasının denetimi ilgili okul/kurum müdürlüğünde olmak üzere,kurum faaliyetlerini aksatmadan, gönüllülük esasına göre yapılması Komisyonumuzca uygun görülmüştür.	
Komisyon Kararı	Oybirliği ile alınmıştır.
Muhalef Üyenin Adı ve Soyadı:	

KOMİSYON